

DARBININKAS

Vol. LXIX, Nr. 47
Lapkritis - November 30, 1984

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

IPRASTAS TIKINČIŲ TERORIZAVIMAS Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 62

Izraeliui paleidus areštuotus Libano šiūtų Amal milicijos veikėjus, Libanas sutiko grįžti į nutrauktus pasitarimus dėl Izraelio kariuomenės atitraukimo iš pietinio Libano, bet reikalauja, kad Izraelis sumokėtų Libanui 10 bil. dol. už patirtus nuostolius ir kad Libano armija perimtų pietinio Libano apsaugą.

Lenkijos organai įspėjo po kun. Popieluszko nuždudymo įvairiuose Lenkijos miestuose spontaniškai susidariusių komitetų žmogaus teisių vykdymui ir nelegaliam policijos veiksmams sekti narius, kad jų laukia kalėjimo bausmės, jei nesustabdys savo veiklos.

Kinija paskelbė, kad jos vykdomi mirties bausmių sprendimai 30 proc. sumažino nuskaltimų skaičių.

Nužudžius Indijos min. pirmininkę Indira Gandhi, per ten kilusius smurto veiksmus prieš sikus žuvo 1277 žmonės.

J. T. visumos susirinkimas didelę balsų daugumą jau 5-tą kartą paragino Sov. S-gą pasitraukti iš Afganistano, nors Sov. S-gos vardas ir nebuvo paminėtas.

Pietų ir Šiaurės Korėjos pradėjo tarpusavio pasitarimus tikimais ir prekybiniams santykiams užmegzti.

Nežiūrint padidėjusios įtampos tarp JAV ir Nikaragvos, JAV ambasadorius Harry Shlaudeman vėl tarėsi Meksikoje su Nikaragvos užs. reik. ministerio pav. Victor Hugo Tinoco.

Salvadoro Demokratinio revoliucinio fronto partizanų politinis vadas Guillermo Ungo pareiškė, kad jie iš principo sutinka dalyvauti rinkimuose, nereikalaujant, kad prieš tai būtų išsileisti į Salvadoro vyriausybę.

Sov. S-gos prezidentas Černenka pareiškė, kad, sugrįžus tarp JAV ir Sov. S-gos buvusio atoslūgio būklei, būtų galimas bendradarbiavimas, kovojant su badu ar gerinant pasaulio aplinką, o vėliau pasikalbėjimus galima būtų praplėsti ir į ginklų kontrolės klausimus.

Prancūzijos prezidentas Mitterand turėjo pripažinti, kad, nepaisant anksčiau padarytų susitarimų su Libija dėl abipusio kariuomenės atitraukimo iš Čado, Libija dalį savo karių paliko, nors Prancūzija visus savo karius atitraukė.

Etiopijos diktatorius plk. ltn. Mengistu Haile Mariam pareiškė esąs dėkingas JAV už jų teikiamą paramą krašto badaujančiam gyventojam, bet pabrėžė, kad siunčiama pagalba neprišėdinti prie abipusių santykių pagerinimo.

Lenkija pasitraukė iš J.T. Tarpautinės darbo organizacijos, nes ji atsakė nutraukti apklausinėjimus dėl Lenkijos vyriausybės elgesio su Solidarumo unija.

JAV papildomai pasiuntė Etiopijai maisto už 37.5 mil. dol., Mazambikui — už 5.9 mil. dol., Mauritanijai — už 8.5 mil. dol. ir Čadui — už 5.6 mil. dol.

Libijos diktatorius plk. ltn. Qaddafi pareiškė, kad jo savižudų būrių agentai Egipte nužudė ten prisiglaudusį 1969 m. buv. Libijos min. pirmininką Abdul Hanira Bakkush, bet Egipto vidaus reikalų ministras Ahmed Rashidi tą pareiškimą paneigė ir pareiškė, kad Egipto slaptoji žvalgyba įtikinančiai suvaizdino nužudymą ir dar kartą įrodė, kad Qaddafi remia ir planuoja tarptautinį terorizmą.

"Palengvinimo nelaukit"

Paberžė (Vilniaus raj.). 1984 kovo 15 teisininkas Olsauskas atvyko pas Paberžės kleboną Donatą Valikonį ir prie atsivežtos liudininkės, visiškai nemokančios lietuvių kalbos, perskaitė įspėjimą, kuriame nurodyta, kad sausio 29 d. D. Valikonis Vilniaus Aušros Vartuose aukėjo mišias (vadovavo rožančiaus perdavimo pamaldoms — red. past.) ir pažeidė RSN 19 paragrafą.

Teisininkas Olsauskas perspėjo kunigą, kad, jei šis nesiliaus, valdžia imsis griežtų priemonių. Kun. D. Valikonis paaiškino, kad Aušros Vartai yra visos Lietuvos šventovė, ir visi kunigai turi teisę joje melstis — aukoti mišias, o minėti nuostatai nesuderinti su kunigo sąžine ir sąžiningas kunigas negali jų laikyti.

"Ruošiami nauji nuostatai, jie bus griežtesni. Palengvinimo nelaukit", — atkirto Olsauskas.

Tik Vilniaus kunigai...

Vilnius. 1984 vasario 15 į Vilniaus vykdomąjį komitetą buvo sušauktas Aušros Vartų bažnytinis komitetas. Valdžios pareigūnai pareikalavo, kad rožančiaus perdavimo pamaldas Aušros Vartuose laikytų tik Vilniaus kunigai.

Kun. A. Svarinsko suėmimo metinės

Viduklė. 1984 sausio 26 nemažai tikinčiųjų iš visos Lietuvos važiavo į Viduklę pasimelsti už prieš metus suimtą ir Permės lageryje kalinamą TTGKK narį, Viduklės parapijos kleboną kun. Alfonsą Svarinską.

Apie 10 val. ryto Raseinių autobusų stotyje į maršrutinį autobusą Kaunas - Klaipėda įlipo milicijos pareigūnas ir įsakė visiems, kas važiuoja į Viduklę, perlpti į šalims stovintį vietinį autobusiuką.

Keleiviams pasiteiravus išlaipinimo priežasties, pareigūnas paaiškino, kad yra įvykusi vagystė, todėl visus, važiuojančius į Viduklę, būtina patikrinti. Per autobusą nuvilnijo šurmuly: "įvyko vagystė, o tikrinti kažkodėl reikia tik važiuojančius į Viduklę".

Atsisakius išlpti, maršrutinis autobusas su visais keleiviais buvo nuvarytas į Raseinių milicijos skyrių ir pakartotinai reikalaujama išlpti važiuojantiems į Viduklę. Konduktorė patikrino bilietus — žmonės buvo priversti palikti autobusą. Iš autobuso buvo išlaipinta maždaug 10 žmonių, jų tarpe kun. Alf. Svarinsko sesuo su sūnumi.

Prasidėjus apklausinėjimui, pareigūnas Matulevičius darė išrašus iš pasų, klausinėjo, kokių tikslų sulaukytieji važiavo į Viduklę. Vėliau analogišką tardymą pravedė Raseinių milicijos viršininkas, jo kabinete moterims buvo iškirsti rankinukai.

Iš viršininko kabineto žmonės po vieną buvo pervedti į kitą kabinetą. Čia vienas iš milicijos darbuotojų kalbėjo, jog "šitoj komedijoj" milicija nedalyvauja. Paaiškino, kad vietinė valdžia jau seniai suko galvas, kaip "padaryti su tom kun. Alf. Svarinsko suėmimo metinėm". Pagaliau apie 13 val. atėję viršininkas žmones paleido.

Visur pilna milicijos

Išleistieji pasiryžo pasiekti kelionės tikslą — Viduklę ir ten pasimelsti už kun. Alf. Svarins-

ką. Autobusų stotyje praevia vieni kitų klausinėjo, kas pasidarė, kad negalima važiuoti į Viduklę: keliuose stabdomos lengvosios mašinos, visur pilna milicijos.

Tą dieną į Viduklės bažnyčią pasimelsti už suimtą kunigą rinkosi parapiečiai bei svečiai iš skirtingų Lietuvos vietų. 13 val. prie didžiojo altoriaus 9 kunigai koncelebravo mišias. Mišių metu pamokslą pasakė kun. Jonas Lauriūnas. Tikintiesiems trumpai kalbėjo kun. Leonas Kalinauskas. Savo kalboje jis akcentavo pareigą melstis už kalinius, primindamas susirinkusiems popiežiaus Jono-Pauliaus II kalėdinį vizitą kalėjime, jo pokalbius su kaliniiais. Po mišių bažnyčioje bendrai buvo einami Kryžiaus Keliai. Tiems vadovavo kun. Petras Našlėnas.

1984 sausio 29, sekmadienį, Viduklėje pakartotinai vyko suėmimo metinių pamaldos už kun. Alf. Svarinską. Žmonės bijodami, kad pamaldų metu vėl nereikėtų prabūti milicijoje, į Viduklę suvažiavo iš anksto ryto. Kadangi nemažai šiauriečių pirko bilietus į Viduklę, autobusas Šiauliai-Kaunas buvo nuimtas.

Įsiveržė pas pietaujančius

Po sumos dalis jaunimo, kun.

(nukelta į 2 psl.)

Iš JAV LB-nės X-sios Tarybos trečios sesijos Hartforde, Conn. Sesija buvo lapkričio 3-4. Nuotraukoje iš k. dr. Kazys Ambrozaitis — Tarybos prezidiumo pirmininkas, Vytautas Kamantas — PLB pirmininkas, dr. Petras Kisielius, kun. Kazimieras Pugevičius, Birutė Jasaitienė, vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir Marytė Ambrozaitienė. Nutr. Jono Urbono

CHICAGOS KARDINOLAS ŽADA REMTI LIETUVIUS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMAS

Chicago kardinolas J. Bernardin apsilankė Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos tarybos suvažiavime ir ten tarė nuoširdų žodį. Jis pažadėjo kiek galėdamas lietuviams padėti. Kardinolas yra Chicago arkivyskupas ir šiuo metu yra bene pats įtakingiausias Amerikos episkopato narys.

Katalikų Federacijos suvažiavimas prasidėjo lapkričio 23, penktadienį, Jaunimo Centre. Šeštadienį tarėsi seselių kazimieriečių vedamoje Marijos gimnazijoje. Baigėsi sekmadienio rytą iškilmingomis mišiomis Šv. Antano parapijos bažnyčioje Cicero, Ill.

Prieš tai vysk. V. Baltakis, OFM, visą savaitę su pasauliečiais, vienuolėmis ir kunigais aptarė pačius svarbiausius klausimus, kurie rūpi naujamai išei-

Alf. Svarinsko giminės ir pažįstami apsišilti bei pasistiprinti kelionei užėjo pas buvusią kun. Alg. Svarinsko šeimininkę Moniką Gavėnaitę. Vos tik pradėjus pietauti, į M. Gavėnaitės gyvenamą namelį įsibrovė milicija ir saugumas. Jų tarpe buvo aplyntas pirmininkas Kringelis, mokytojas Mockus, milicijos pareigūnai — Butkus bei Mackevičius. Prasidėjo Lietuvoje įprastas tikinčiųjų terorizavimo procesas, prisidengęs pasų tikrinimu ir asmenybių nustatinėjimu. Neturėjusius su savimi pasų pareigūnai išsivedė į milicijos skyrių. Kad varant į pareigūnų mašiną žmonės nesugalvotų bėgti ar pasislėpti, kaimyninių namų kiemuose vaikštinėjo milicininkai. Vienas iš nusikaltėlių turėjo vos 4 metukus amžiaus. Vidukliečiai, stebėdami šį reginį, šventoriuje verkdami garsiai kalbėjo rožančių.

Saugumiečiai išlaužė duris

Kapsukas. 1984 sausio 28 apie 17 val. į Kapsuko gyventojos Genovaitės Navickaitės namus, Alyvų la, atėjo būrelis tikinčių vaikų ir jaunimo iš Kybartų (tą dieną jaunimas iš visos Lietuvos rinkosi į Marijampolę pasimelsti prie arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus sarkofago). Vai-

LIETUVOJE SUĖMĖ DAR VIENĄ KUNIGĄ

Baltimore Sun korespondentas lapkričio 19 iš Maskvos pranešė, kad saugumas suėmė kun. Joną-Kastytį Matulionį.

Lietuvių Informacijos Centro žiniomis korespondentas Antero Pietila rašo, kad "suimtasis... yra apie penkiasdešimt metų amžiaus, gavęs kunigiškus šventimus kai baigė pagrindinį teologinį seminariją... Lapkričio 9, kai kun. Matulionis tik baigė duoti paskutinį patepimą mirštančiam vyrui, saugumas jį suėmė... Kun. Matulionis, kuris buvo saugumo stebiamas jau kelias dienas prieš areštą, buvo susijęs ir su Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika. Kroniką į anglų kalbą verčia buvęs baltimorietis kun. Kazimieras Pugevičius, dabar gyvenąs Brooklyne, New Yorke.

"1976 kun. Matulionis buvo suimtas už Kronikinę veiklą ir buvo devynis mėnesius įkalintas KGB izoliatoriuje. Jis vėliau buvo apkaltintas apsišaukėliu, nes studijavo korespondenciniu būdu ir nebaigė oficialiosios Kauno kunigų seminarijos. "Mūsų popiežius Jonas Paulius II lankė tokią seminariją", atsakė kun. Matulionis. "Aš esu kunigas". Matulionis vienu metu ruošėsi muzikinei profesijai, bet buvo išmestas iš konservatorijos už giedojimą bažnyčioje.

"Kronika, kuri eina nuo 1972 kovo mėn., yra vienas iš religinio ir tautinio pasipriešinimo balsų Lietuvoje... Per tuos dvylika metų kai yra leidžiama Kronika, keliolika žmonių buvo suimti už bendradarbiavimą ir jos skleidimą. Kronikos tęstinumas, net ir likvidavus sekuliarinį žmogaus teisių sąjūdį Sovietų Sąjungoje, įrodo, kad Lietuvos katalikų pagrindis sekmingai pajėgė atrėmti saugumo pastangas jį infiltruoti."

LKB Kronika Nr. 64, kuri tik

neseniai pasiekė Vakarų, praneša, kad Religinių reikalų tarybos įgaliotinis P. Anilionis neleidžia įdėti į 1984 m. Katalikų kalendorių-žinyną eileraštį, parašytą kunigo neakivaizdininko Jono Matulionio.

Jonas Kastytis Matulionis buvo pirmą kartą suimtas 1976, dar jam nebaigus neakivaizdinės seminarijos. Jis buvo įkalintas devyneriems mėnesiams už Kronikos veiklą.

Bet kratos ir tardymai tęsėsi, ypač jam baigus slaptą seminariją. 1983 spalio 11 į Vilniaus saugumą pakartotinai tardymui buvo iškviestas kun. Jonas Matulionis (rugpjūčio 8 kviečiamas — nenuvyko). Tardytoją Liniauską domino klausimai, liečią kun. Sigitą Tamkevičių.

Keturių valandų tardyme saugumietis Liniauskas parodė kun. J. Matulioniui LKB Kronikos Nr. 52, klausdamas, kaip į jį pateko jo pareiškimas, rašytas LKB CK sekretoriui Petriui Griškevičiui. Jis kaltino tardomąjį, kad būk tai pareiškime įžeidinėjus tarybinius darbuotojus. Matulionis priminė, kad ne jis juos įžeidžia, o jie jį įžeidžia savo paskaitose, kur jį vadina apsišaukėliu, netikru, bet šventimų kunigu, o Vilniaus saugumiečiai, tardydami jo pažįstamą, pavadino antitarybininku ir "svoločium". Kun. J. Matulioniui atsisakius pasirašyti po protokolu, tardytojas supykęs pareiškė, jog tokie, nepasirašę, sėdi saugumo rūsiuose. Matulionis nekaltai paklausė ar būtų galima pasimatyti su klebonu kun. S. Tamkevičium, kuris tuo metu ten sėdėjo, laukdamas teismo. Tardytojas Liniauskas atsakė: "Pasimatysit lageryje".

Kai Kybartų parapijoj kun. Jonas Kastytis Matulionis pradėjo eiti vikaro pareigas, klebonas kun. Tamkevičius buvo RRT įgaliotinis P. Anilionio įspėtas "neleisti tenkinti tikinčiųjų religinių poreikių asmeniui, pasivadinusiam kunigu, neturinčiam registracijos pažymėjimo."

Po Tamkevičiaus arešto, 1983 birželio 6 vikaras kun. Matulionis, išsiuntė pareiškimą Lietuvos prokurorui, kuriame rašė: "Visa Lietuva kun. Sigitą Tamkevičių žino kaip labai gerą, pavyzdinį ir nuoširdų kunigą... Niekuomet negirdėjau, kad kun. S. Tamkevičius būtų užsiiminėjęs tuo, kuo kaltinamas — antitarybine agitacija ir propaganda... Jo pagrindinis tikslas ir rūpestis — tikinčiojo reikalai. Kas užstoja tikintįjį, kai jis diskriminuojamas, jei ne kunigas?... Todėl protestuoju prieš kun. S. Tamkevičiaus suėmimą... Jeigu nuspręsta su juo susidoroti ir nuėsti, tai prašau įkauti leisti man už kun. S. Tamkevičių atlikti tą bausmę..."

Matulionis, gyvenąs Vilniuje, prieš areštą dar kartą pasirašė pareiškimą š.m. rugpjūčio-rugsėjo mėn. Vilniaus arkivyskupijos kunigų sveikinimą vysk. J. Steponavičiui jo vyskupystės 29 metų sukakties proga.

LIC

Nigerijoje vėl buvo susektas sąmokslas prieš karinę vyriausybę. Apie 30 karių buvo sulaukta ir likviduoti.

Lenkijos policija areštavo 1966 į Albaniją pabėgusį ir slaptą grįžusį buv. Lenkijos ministrą ir aršų Stalino garbintoją Kazimierz Mijal.

Prezidentas Reagan vil pradėjo svarstyti modernių ginklų pardavimą Saudi Arabijai ir Jordanui.

VISUOMENININKO PREMIJA SKIRIAMA APSIGYNUMUI

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos tarybos suvažiavime Chicagoje lapkričio 24 kun. J. Prunskio skiriama 500 dol. visuomenininko premija buvo įteikta kun. Kazimierui Pugevičiui kaip pasižymėjusiam visuomenininkui.

Kun. K. Pugevičius minėtą 500 dol. premiją paaukojo Americans For Due Process organizacijos veiklai paremti. Ši organizacija daug darbuojasi, ginodama tariamus karo nusikaltėlius nuo OSI užpuolimų.

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (718) 827-1352
Business Office (718) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ZINIĄS. Pre-
numerata metų \$15.00. Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuozūra. ●
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. ● Uz skelbimu turini
ir kalba redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Kodėl nieko nedarome?

Kai turiu laiko kelionėse, va-
karo valandose, maštai apie
mūsų tautą. Noriu jai tik gero,
kad ji po visų negandų sustiprėtų
ir įsigytų visų pagarbos ir
pripažinimo.

Daug ir labai daug padėjo šie
šv. Kazimiero jubiliejiniai metai.
Jie mus labai pakėlė, išgarsino
ir suteikė daug pasitikėjimo.
Ir tai padarė tik popiežius Jo-
nas Paulius II. Ir jei ne jo tas
didysis dėmesys, tos iškilinės
Romėje, lietuviškos mišios Cas-
telgandolfo koplyčioje, mes
patys nedaug ką būtume pada-
rę. Tik jo dėmesys Lietuvai
paskui man atidarė duris į ka-
tedras, sukviatė vyskupus ir šiaip
įtakingus žmones.

Popiežius tada kovo 4 Romoje
pasakė — iki pasimatymo
1987 metais. Tada Lietuva švęs
600 metų krikšto sukaktį. Tai
nepaprastas jubiliejus!

Popiežius sukaktį prisiminė.
Ir tuoj man iškilo klausimas,
ar lietuviai tą sukaktį prisime-
na, ar rengiasi ją tinkamai pasi-
tikti ir atžymėti kultūriniais žy-
giais?

Kai klausiu, kas daroma šioje
srityje, niekas nieko neatsakė.
Dar visi gyvena šv. Kazimiero
sukaktimi, dar komitetai posė-
džiauja, suveda sąskaitas. Nie-
kas iki šiol nėra pajudėjęs ir su-
kvietęs platesnio masto pasitari-
mo. Nėra sudaryta nei bendri-
nio sukakties komiteto, niekas
neplanuota, negalvota, kaip
visą tai bus padaryta.

Ar tai nėra būdinga lietu-
viam — nejausti ateities, atsa-
komybės tai ateičiai. Kai ta atei-
tis tiesiog įgrius į mūsų kiemą,
tą mes pasistengsime kaip nors
tą kiemelį "prasišluoti". Surengsi-
mė kokias pamaldas, koki
pilką minėjimą.

Kas seka televizijos progra-
mas, tas galėjęs pastebėti, kad
jau dabar metami šūkiai, kaip
paminėti Kristoforo Kolumbo
Amerikos atradimo 500 metų su-
kaktį, kuri bus tik 1992. Tos

sukakties rėmuose jau popie-
žius Jonas Paulius II atliko savo
kelionę į Ispaniją.

Kai Lenkija šventė savo krikš-
čionybės 1000 metų sukaktį,
kaip rūpestingai ir iš anksto
buvo visas planuojama ir da-
roma. Tada jubiliejaus proga
jie suorganizavo ir išleido kokia
20 tomų. Tai buvo padaryta ne
Lenkijoje, o čia — Amerikoje ir
kituose laisvuose kraštuose.
Lenkai savo keliu padarė, ką jie
galėjo.

Todėl ir esame pilni nerimo,
kodėl lietuviškoji bendruomenė,
jos garsieji visuomenininkai,
kultūrininkai nieko nedaro ir
neplanuoja. Jau dabar reikia
darbus planuoti, užsakyti ir or-
ganizuoti. Kad susiformuotų
mintys ir išaugtų brandūs kū-
riniai, juk reikia laiko. Per sa-
vaitę to nepadarysi.

Reikia planuoti ką daryti. Ką
reikia parašyti, ką specialaus
sukurti. Reikia ir apdairumo,
kad nebūtų tokios situacijos
kaip buvo su šv. Kazimiero
jubiliejaus muzikine dalimi.

Nuo seno lietuviai žinomi kaip
valstybininkai, geri pilijų staty-
tojai, geri administratoriai, bet
— ar jiems nestinga to ateities
planavimui? Čia nestatysime pi-
lių, neišleisime kokių įstatymų
kodeksų, bet susitelkę paminė-
sime Lietuvos krikšto 600 metų
sukaktį, to krikšto, kuris visą
Lietuvos gyvenimą pasuko kita
kryptimi.

Kas dabar turi imtis ir pradėti
darbus?

Pirmiausia tegu susirenka vi-
sos centrinės organizacijos, pasi-
telkusios įtakingus asmenis.
Reikia iš anksto sudaryti cent-
rinį komitetą ir iš anksto nu-
matyti darbus, kas reikia pa-
daryti ir kaip.

Visi daug vilčių deda į naująjį
vyskupą. Ar nebūtų jo pareiga
nelaukiant sukviesti įtakingų
organizacijų vadovus pasitari-

(Drago poveikis)

Apskritai, mergaitės jam kaip
mergaitės tarsi neegzistavo. Kla-
sėje sėdėjome po du viename
suole. Juozas sėdėjo su Jonu
Aleksa, kuris jau nuo V-os kla-
sės buvo apsigyvenęs ar apgy-
vendintas pas marijonus ir kurį
mūsų klasė laikė aiškiu kandida-
tu į kunigus. Jis ir tapo kunigu
marijonu ir kurį laiką buvo Kau-
no kunigų seminarijos klierikų
dvasio vadovu. Mirė prieš porą
metų, klebonaudamas Tabariš-
kių parapijoje, netoli Kauno.
Klasės bendra nuomonė buvo,
kad ir Juozas patrauks Aleksos
pėdomis. Dėl to, kai 1922 rudenį
Juozas nepasirodė universite-
te Kaune, buvo aišku, kad jis bus

mui, sudaryti komitetą ir pra-
dėti darbus.

Darykime visa, kad istorija
mūsų neapkalintų, jog mes ne-
supratome laiko uždavinių, ne-
mokėjome organizuotis, nemo-
kėjome veikti. Skubėjome veikti,
nes laikas veikia mūsų nenau-
dai!

Prof. Juozas Brazaitis apie 1955 metus kalba Lietuvių Fron-
to Bičiulių studijų savaitėje Kennebunkporte. Kalba vienuo-
lyno bibliotekoje — senieji kambariukai, kur drauge tada vy-
ko ir Vytauto Maželio nuotraukų paroda. Kairėje sėdi dr.
Juozas Girmius, kuris dabar rašo monografiją apie prof.
Juozą Brazaitį. Nuotr. V. Maželis

10 METŲ BE JUOZO BRAZAIČIO

2

pasirinkęs savo suolo draugo Jo-
no tolimesnį kelią. Vis dėlto
po metų Juozas pasirodė uni-
versitete. Niekada neteko su juo
išsikalbėti, kodėl ir kuriomis ap-
linkybėmis visa tai įvyko.

("Lietuvos" redakcijoje)

Taip pat neteko su juo išsi-
aiškinti, kuriomis aplinkybėmis
jau 1923 įsitaisė Lietuvos dien-
raščio redakcijoje. Tuo metu
Lietuvos dienraščio vyriausiu
redaktorium buvo buvęs mūsų
gimnazijos direktorius ir lotynų
kalbos mokytojas dr. Kazys Jo-
kantas. Jis visada, sutikęs gat-
vėje savo buvusį mokinį, pa-
sveikindavo, paprašydavo, kad
jį palydėtų ir papasakotų, kaip
gyvena, kaip verčiasi. Galimas
daiktas, kad toks atsitiktinis Juo-
zo susitikimas su savo buv. di-
rektorium ir bus jam atidaręs
duris į Lietuvos dienraščio re-

dakciją. Anuomet laikraščiai
labai stigo žmonių, turinčių įma-
nomą stilių ir pakenčiamai mo-
kančių rašomąją kalbą. Juozo
bendrklasės Jurgis Masaitis
taip pat jau buvo įsitaisęs Lais-
vės dienraščio redakcijoje.

Angažuodamas Juozą Lietu-
vos dienraščio redakcijai, Joka-
ntas pataikė tikrą žurnalistinį
talentą. Kai po gruodžio 17-os
perversmo Lietuvos prezidentu
tapo Smetona ir 1927 dažnai
lankydamasis provincijoje, Juozas
jau buvo Lietuvos dienraščio
atstovu prezidento kelionėse. Iš
tų gausių kelionių Juozas links-
mai prisimindavo vieno Žemaiti-
jos valsčiaus viršaičio sveikina-
mają kalbą, prezidentą sutin-
kant.

— Pone prezidente, — pra-
dėjęs viršaitis, — mes jūsų jau
seniai laukėme ir laukėme ir
dabar, deja, sulaukėme...

Tarp 1922 ir 1942 metų mu-
dviejų su Juozu susitikimai bu-
vo tik atsitiktiniai ir reti. Vėl
susibloškėva tik 1942, jei taip
galima išsireikšti, po bendru re-
zistencijos stogu, rezistencijos
prieš Lietuvos okupantą.

(Iš laiko perspektyvos)

Šiandieną, susumuodamas jau
iš 5 metų perspektyvos savo su
velioniu Brazaičiu bendravimo
įspūdžius bei išgyvenimus, esu
priėjęs išvadą, kad Juozas buvo
didžiai dialektinė asmenybė.

Rodos, kad nuo VI-osios kla-
sės kiekvienas mūsų klasės mo-
kinys buvo prisegtas ir kokią
pravarde — "nickname", ir pa-
prastai bendraklasis į bendra-
klasį ta pravarde ir kreipdavo-
mės. Paprastai tos pravarde buvo
literatūrinės paimtos iš Do-
nelaičio "Metų" ar iš kurio kito
rašytojo raštų: Merčiukas, Drime-
lis, Pričkus, Slunkius, Katilina.
Tik Juozui kažkodėl buvo pri-
gijusi Mažiuko pravarde. Ir, va,
tas klasės "Mažiukas" vėliau gy-
venime ima ir prasikiša pro vi-
sus kitus bendraklasius.

(Iškilius žurnalistas)

Gimnazistų laikrašteliuose
Juozas nebendradarbiavo. Ir, va,
vėliau gyvenime pasireiškia
kaip vienas iš labiausiai iškilų
Lietuvos žurnalistų. Židinio ir
Naujosios Romuvos žurnalų
bendradarbis, XX Amžiaus dien-
raščio redakcinio kolektyvo na-
rys ir kukliu Servus pseudoni-
mu sodrių vedamųjų autorius,
drauge su Ignu Skrupskelju-
Pedrikoniū suteikdamas XX Am-
žiaus dienraščiui pirmąją vietą
nepriklausomos Lietuvos
laikraštinėje kultūroje. Savo

žurnalistinėmis savybėmis Juo-
zas buvo artimai giminingas ki-
tam žymiajam Lietuvos žurna-
listui — Antanui Smetonai. Toks
pat jautrumas kalbos taisyklin-
gumui. Toks pat atidumas išsi-
reikšimo stiliui. Toks pat žodžio
sklandumas ir sakinio paprastu-
mas. Toks pat minties aiš-
kumas.

(Dailaus žodžio mėgėjas)

Gimnazijoje Juozas nei eilė-
raščių mergaitėm nerašė, nei
gimnazistų vakarėliuose nedek-
lamavo, nei apskritai kokio pa-
stebimo domesio dailiajam žo-
džiui neskyrė. Bet, va, gyvenime
pasirodė didelis poezijos ir
apskritai dailiosios literatū-
ros mėgėjas ir vertintojas. Ar
tik nebus Juozas buvęs vienas
pirmųjų Lietuvos dailiojo skait-
tymo meno skatintojų ir puose-
lėtojų, stengdamasis šiuo menu
sudominti teatro žmones? Hen-
rikas Kačinskas labai pagarbiai
šiekias Juozo pastangas prisī-
mena. Ogi toks subtilus litera-
tūrinio meno meistras rašytojas
Antanas Vaičiulaitis apie Juozo
literatūrinį įnašą šitaip išsireiškia:

"Buvo jis lietuvių kalbos ir
literatūros mokytojas gimnazi-
joje, paskui dėstė universitete.
Mokė ir dėstė šauniai. Mėgda-
mas visus menus ir turėdamas
šaukų tradicinį skonį, savo dar-
bo lauku jis pasirinko literatū-
rą. Mėgo ją kaip pedagogas,
estetas, dailiojo žodžio vertinto-
jas ir kaip mokslininkas, tyrinė-
tojas. Parašė eilę studijų. Bene
žymiausia jo studija — apie
Maironį... Istoriniu jo darbu
tektų laikyti Donelaičio "Metų"
paruošimą tiesiog iš rankraš-
čio Karaliaučiaus valstybiniam
archyve."

(Tautos priešakyje)

Beveik iki savo amžiaus ketu-
rių dešimtmečių niekada nero-
dęs mažiausios iniciatyvos būti
pirmuoju, stovėti priešakyje, juo
labiau valdyti ir įsakinėti, stai-
ga Juozas pašaukiamas stoti Lie-
tuvos sukiliminės vyriausybės
priešakyje tokiomis aplinkybė-
mis, kai abu Lietuvos didieji
kaimynai — Sovietų Sąjunga ir
hitlerinė Vokietija — norėtų tą
vyriausybę skradžiai žemės pra-
smegdinti, kad jos ne ženklo ne-
liktų, nes ji liudija iš grabo pri-
sikėlusį Lietuvos valstybingu-
mą. Tas premjero pareigas ei-
nant, Juozui teko, Jurgio Jankaus
žodžiais tariant, peilio asmeni-
nis vaiksčioti ir vis dėlto iš-
likti nesužeistam.

(Bus daugiau)

44-TŲ METŲ VASARA

Didysis egzodas

PAULIUS JURKUS

13.—

Minėjau, kad iš anksto buvau
išsipjovęs slenkščio skiedrelę.
Tai buvo mano skurdaus ir kul-
kulas gyvenimo prisiminimas.
Perkėlęs kojytes per tą slenkštį,
sutikau pasaulį — viliojantį ir
apgaulų.

Bet to dar neužtekto. Nore-
jau daugiau pasiimti, kažką iš
tėviškės peisažo.

Antroji mano kelionės reli-
kija buvo mažas akmenėlis. Ne
iš tėviškės žemelės, bet iš tų
kalnelių, kur mėgau sėdėti, kny-
gas skaityti, svajoti. Anapus
mūsų miestelio buvo toks kal-
nas, vadinamas Kryžaininke,
nes ant to kalno buvo pastaty-
tos trys Kryžiaus Kelių koply-
čios. Pati didžiausia buvo skir-
ta Kristaus nukryžiuvimui. Ji
buvo gražiai liaudies meninin-
ko Kazimiero Varnelio dekoruo-
ta. (Šio liaudies menininko sū-
nus, taip pat Kazimieras, gyve-
na Amerikoje, kažkur netoli Bos-
tono.) Koplyčia būdavo užra-
kinta, bet jos aikštelės buvo
visada mum atidengtos. Ten bū-
davo vieniša ir drauge ramu.

Galėjai skaityti ir piešti. Nie-
kas tavęs nekludė. Ant to kal-
nelio būdodavai visais metų
laikais. Ten buvo mano jaunys-
tės dalis ir mano tėvelių prisimi-
nimas, nes mano tėveliai kada-
sė gyveno to kalno papėdėje.
Taigi, vieną vakarą iš to kalne-
lio tako, iš žvirzdo pasitėmiam
žirnio didumo akmenėlį. Niekam
jis kelionėje nebus reikalingas,
o man, klajokliui, bus prisimini-
mas, bus ašara graudi.

Studentiškas lagaminas

Kiekvienas tėviškės medis
manęs laukė, nes aš jį pažinau
ir mylėjau. Niekada nebuvo
nuo jų atsiskyręs. Kai reikėjo
vykti į Kauną ir ten studijuoti,
man atrodė, kad tai labai toli.
Išsirengiau kaip į svetimą šalį.
Įsitaisiau lagaminą, kurio viršu-
je kairiajame kampe užrašiau
pilną metriką — kas ir kada
vyko.

Mano mama, to paties atsi-
sveikinimo sentimentu pagauta,
tada man padarė mažą pagal-
velį ir pasakė, visada pasidėk

po galvą, tada tėviškę jausi.
Su tušu, kuris nesibijo vandens,
įrašiau į pagalvėlio užvalkalą,
kada aš palieku tėviškę ir išva-
žiuoju mokyti į Kauną.

Ir šią didžiąją atsiskyrimo
valandą visa tai prisiminiau.
Pasiėmiau lagaminą ir aną pa-
galvelį — didžiąją mamos do-
vaną.

Ir ką tokią valandą gali maš-
tyti, ką gali padaryti? Nieko!
Gyvenimas vyksta kitoje plot-
mėje, o tu kaip lunatikas tik
grabstaisi aplink. Ir galvojau
tada, ką daugiau pasiimti, ko-
kias knygas.

O mamytė, ta sengalvėlė, at-
neša šiltus baltinius. Vaikeli,
pasiimk, juk ateina žiema. Pasi-
imk ir tą, ir aną. Ir kuo užsi-
klosi?

Motinos rankos visada jaudi-
nančiai geros.

Ir ką tu valgysi?
Motinos širdis visada jautri!
Mamytė, kaip nors išsiversiu.

Juk tūkstančiai pabėgėlių. Ir jie
nepražuvo.

Bet motina lieka ta didžioji ir
šviesioji motina. Ji čiuža lėtai
žingsniais ir vis neša, kad tą ir
tą paimčiau.

Lagaminas prisikrauna tų
būtinausių daiktų. Ji sako, va-
žiuosite su arkluku, nebus tau
sunku.

O man norisi kažką daugiau
pasiimti, bent kelias nuotrau-
kas, kurios pasakytų, kur mano
eita, kur gyventa. Kokių knygų.
Atsimenu, tada, kad kažkur

keleiviai svarstė, kokias knygas
pasiimti. Ir ten buvo pirmoje
vietoje — Šv. Rašto Naujasis
Testamentas. Knygutė buvo ma-
ža, ir aš ją atidėjau.

Visada man patiko skaityti
tokią Tomo Kempiečio knygutę
"Kristaus sekimą". Jos turinys
religinis, bet, svarbiausia, ji pa-
rašyta labai gražia literatūrine
forma. Parašyta prieš kokia 500
metų. Mintis supresuota, išryš-
kinta stipriais kontrastiniais
vaizdais. Tą knygą dėl to mielai
skaitė ir kai kurie mano drau-
gai liberalai.

Ir tą knygutę pasidėjau prie
kelionės palydos. Ir savo para-
šytas eilutes. Jos buvo menkos,
kuklios, bet jos turėjo jaunys-
tės vėjo dvelkėlimą.

O kur mano Vytelis?

Kraunau daiktelius, lyg tartum
normaliais laikais vykčiau ar į
Sedą, ar į Telšius, o gal į Kauną.
Dabar juk aš vykstu į didžiulę
nežinią. Su draugu. O laikas bė-
ga. Jau bus kokios trys-ketu-
rios valandos, o jo nėra. Ža-
dėjo tuoj atvažiuoti. Bet tuoj
sumetu, kad jis grįžo pėsčias, o
paskui prasidėjo pokalbiai, ar
jam duoti kokį arklį. Ir ko jis
važiuoja?! Ir ko jis nori?!

Tas labai suneramino mane.
O jeigu jis ims ir dar uždels.
Jau aplinkui viskas dunda. Ar-
tėja pirmosios karo linijos, o
mes vis delsiame.

Čia pat sutikau dvi studen-
tes. Jos laikėsi gana santūriai,

bet iš jų kalbos supratau, kad
jas gali paimti besitraukią vo-
kiečių daliniai. Tie besitraukia
daliniai tai mūsų miestelyje sto-
vėjusi radištų kuopa. Tai leiten-
antas Herbistas.

O gal aš kur prisiglausiu?

Šiurpūs vaizdai

Ir atėjo man mintis užėiti
į radijo kuopos štabą ir pa-
klausti, o gal yra kur maža
vietelė su jais pasitraukti. Mano
draugas, poetas Vytautas, ne-
atvažiuoja su arkluku. Aš netu-
ri arkluko nei vežimo. Reikia
kitų prašyti.

Išskubėjau į kuopos štabą.
Per miestelį ėjo didysis vieš-
kelis iš Sedos. Jis paskui šako-
josi į Platelius, Alsėdžius,
Plungę, Telšius. Mano Barsty-
čių gatvėlė kirtė tą vieškelį ties
mūro kryžiumi. Kai ten prie-
jau, tai išvydau tikrai šiurpius
vaizdus. Gatvė jau buvo nebe
gatvė, o gyvoji upė. Iš Sedos
plaukė žmonės. Jų buvo tiek
daug, kad gatvė judėjo žmonių
masė. Ir dar basiaiu ten buvo
ir sužeistų, krūvinų. Jie šaukėsi
pagalbos, o saulė švietė, o dul-
kės kilo, ir žmonės grūdosi, grū-
dosi. Kiekvienas šią valandą rū-
pinosi tik savo likimu.

Toje minioje išvydau vieną
žmogų, kuris man pamoko ran-
ka. Ir aš atsakiau. Ir jam, ir man
pasidarė geriau. Tai buvo dak-
taro Samuelio Sauchato žmona.
Jis buvo žydas, slapstėsi Kalva-
rijos vienuolyne. Su juo susi-

tikinėjau beveik kas dieną, ir
viską žinau, kas dedasi jo pa-
saulyje. Tada jis vadinosi Žvirb-
liu, ir jo žmona, sėdiškė, kuri
buvo pasitraukusi į Panevėžį,
tam Žvirbliui rašė laiškus.
Žvirblis gi rašė ir apie mane,
kad jį dažnai aplanko varnė-
nas.

Toje vargo ir skausmo gatvė-
je ji, dr. Sauchato žmona, tik
viena švytėjo kažkokia laime.
Viskas jai baigiasi. Ji tuoj išva-
duos Samuelį iš negandų ir išsi-
veš ten, kur bus taika ir ra-
mybė. Jai pavydėjau to džiaug-
smo, tos laimės. Bet jai nuošir-
džiai pamojavau — tegu jiem
sekasi.

Ji su savim varėsi dviratį, o
žmonės grūdosi. Visi skubėjo
Sedos gatve, o ji ėmė ir pasuko
į bažnyčios pusę.

Ir aš ten prasisverčiau, bet
prie jos nesustojau. Laiko juk
buvo tik trupiniai.

Priešais bažnyčios didžiuosius
vartus buvo radištų kuopos šta-
bas. Stovėjo sargybinis ir drau-
ge su juo buvo didelis vilkinis
šuo. Tą šunį pažinau. Kuopos
vadas turėjo du didelius vilki-
nius šunis, ir kartais su jais
atvažiuodavo į mano kiemą po-
rai minučių.

Sargybinis mane praleido, ir
aš ėjau į raštinę.

(Bus daugiau)

LAISKAS IŠ AUSTRALIJOS PAGALVOKITE APIE ŠILTAS KALĖDAS

Australija daug kam iš jūsų jau yra žinoma. Vieni buvote atvykę aplankyti savo giminių ar pažįstamų, kiti tarnybos reikalais, daugumas — kaip turistai, tautinių šokių grupės, choristai, ir t.t. Jūs išsivežėte vienokių ar kitokių įspūdžių apie mus ir mūsų gyvenimą, mūsų tautinę veiklą, mūsų blogiasias ir gerąsias puses.

Ar neplanuojate, kurie dar nebuvote, ir jau buvę, aplankyti šį kengūrų kraštą. Tam yra geriausia proga: šiais metais gruodžio 26 - 31 maža Canberros lietuvių kolonija rengia Australijos Lietuvių Dienas.

Ši šventė šiais metais jau bus 13-ta Australijoje. Lietuvių Dienos yra rengiamos kas antri metai didesniuose mūsų susibūrimo centruose, kaip Sydney, Melbourne ir Adelaide. Šiais metais pirmą kartą jos bus vienoj iš mažesnių Australijos lietuvių kolonijų — Canberroje.

Lietuvių Dienos — mūsų didžiausia demonstracija arba pasirodymas iškeliant ir parodant mūsų tautines aspiracijas, mūsų tautos kultūrą, papročius, tautinius šokius ir dainas, mūsų tautodailę ir sportuojančio jaunimo rungtyniavimą. Mes tuo parodome, kad lietuviai turime savo tradicijas, papročius, savo seną ir garbingą istoriją.

Suvažiuos visuomeninį darbą dirbą atstovai savo paskaitoms, posėdžiams, tolimesnio savo darbo gairių nustatytį. Įvairios organizacijos kaip architektų, inžinierių, ramovėnų, dvasiškių ir jaunimo šiame suvažiavime aptars, suvienodins ir paruos tolimesnio savo veikimo planus pagal laiko reikalavimus.

Ne vien tik lietuviai dalyvaus. Kviesime federalinės valdžios atstovus, parlamento narius, T.V. ir radijo korespondentus ir kitus žymius šio krašto asmenis. Jiem išskelsime savo politinius tikslus ir siekimus. Dalyvaudami šioje mūsų šventėje, jie galės įsitikinti, kad mes savo aspiracijų esame verti. Rengdami šiuos sąskrydžius, mes išlaikome tarpusavį ryšį, savo tautiškumą, o savo jaunimui duodame pajusti meilę savo tėvynei, savo kalbai ir savo papročiams.

Canberra, federalinė valdžios sostinė, nėra didmiestis. Dar

prieš I-ąjį pasaulinį karą (1910) jos projektui buvo paskelbtas konkursas, kurį laimėjo Chicago architektas Walter Burley-Griffin. Tais laikais buvo arkljo traukos susisiekimo era, todėl ir Burley-Griffin suprojektuoto miesto planai tiko to laiko dvasiai. Statyba buvo pradėta, bet, prasidėjus karui, darbai beveik visai sustojo.

Didesni darbai prasidėjo tik po II-ojo pasaulinio karo. Planai buvo modifikuoti, pritaikant juos šių laikų technologijos ir modernaus miesto planavimo principam. Dabar Canberra turi apie 240,000 gyventojų, iš kurių keli šimtai yra lietuviai. Miestas neturi jokios pramonės, apie 40% gyventojų yra valdžios įstaigų tarnautojai. Išskyrus auto mašinas, niekas čia oro nerteršia. Būdamas aukštai (560 m virš jūros lygio) ir apsuptas kalvomis, kurios apaugintos pušynais ar eukaliptais, miestas duoda akiai malonų vaizdą. Švarios, apaugintos lapuočiais medžiais, gatvės veikia labai raminančiai. Nėra pavojaus gatvėje būti užpultam, sužeistam ar apilėstam.

Lietuviai turi savo klubą, kuris yra didelis ir erdvus. Jame veikia biblioteka. Jis yra visų

mūsų organizacijų centras, kur švenčiame visas mūsų tautines šventes ir visus minėjimus. Klubas yra finansiškai stiprus, todėl visas mūsų organizacijų veikimas yra dosniai remiamas.

Canberra — gražus miestas, Australijos lietuviai draugiški ir mėgsta svečius, tai kodėl nesutruumpinti savo žiemos. Skirkite čia! Rasite daug gyno oro, dar daugiau erdvės. Aplankysite gimines, draugus, pažįstamus ir dalyvausite mūsų didžiojoje šventėje. Kartu atšvęsite N. Metus su mumis ir po to saulėje nudegę, fiziškai ir dvasiškai atjaunėję laimingi grįšite namo.

Suprantama, prieš grįžtant namo, reikia pirma nuvažiuoti, o prieš važiuojant norisi daugiau žinių. Rytiniame Amerikos rajone, pilnas žinias apie šventės programą ir apsigyvenimo padėtį Canberroje rasite štai kur: New Yorko apylinkėse pas VY-TIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE, 2129 Knapp St., Cor Gerritsen Ave., Brooklyn, N.Y. 11229, o daugiau į šiaurę gyveną New England rajone, kreipkitės į BALTIC TOURS, 8 White Oak Road, Newton, MA 02168.

Iki pasimatymo canberroje.

Jūras Kovalskis

SOVIETŲ SĄJUNGOS TEISMAS IR JAUNIMO EKSURSIJA Į SKANDINAVIJĄ

Helsinkio Akto dešimtmečio sukakties proga, VLIKAS susitaręs su Pabaltiečių Pasauline Santalka (PPS), ruošia viešą Sovietų Sąjungos teismą Kopenhagoje ir "Taikos ir Laisvės" ekskursiją Baltijos jūra. Šie įvykiai siekia atkreipti Europos ir pasaulio visuomenės dėmesį į ne teisėtą Lietuvos, Latvijos bei Estijos okupaciją ir pabrėžti brutalius Sovietų nusikaltimus ir žmogaus bei tautų teisių pažeidimus šiose valstybėse.

Sovietų Sąjungos teismas prasidės 1985 liepos 23 pristatant teisėjų kolegijai, kuri bus sudaryta iš žinomų Europos ir Amerikos valstybininkų, kaltinamąją medžiagą. Antrą teismo dieną vyks liudininkų apklausinėjimai,

mai, o liepos 25 — teismo baigmes posėdžiu.

Lygiagrečiai su šiuo įvykiu yra rūpinamasi gausiu pabaltiečių dalyvavimu teisme ir Helsinkio Akto sukakties minėjimuose. "Taikos ir Laisvės" ekskursijos tikslas yra parodyti pasauliui, kad Pabaltijo laisvės klausimas nėra akademiškas, nes be laisvės nėra galima taika. Norima parodyti, kad šis tikslas yra remiamas visų pabaltiečių pasaulyje. Ekskursijos dalyviai bus raginami stebėti Sovietų Sąjungos teismą. Po jo, liepos 26 pradedamoje ekskursijoje laivu jie sieks Lietuvos, Latvijos ir Estijos pakraščius (laikantis tarptautinių ribų). Laivas sustos Helsinkyje, kuriame yra planuojama dalyvauti Helsinkio Akto dešimtmečio minėjime. Iš Helsinkio laivas grįš į Stockholmą liepos 29, kur bus susipažinta su pabaltiečiais Švedijoje. Ekskursijos darbotvarkėje yra pabaltiečių laisvės ryžto demonstracijos trijose Europos sostinėse, tarptautinis bendravimas, politinės ir kultūrinės diskusijos, pasirodymai ir pramogos/turizmas.

Pabaltiečių "Taikos ir Laisvės" ekskursiją ruošia iš trijų pabaltiečių atstovų sudarytas komitetas, kuris dirbs PPS priežiūroje. Teismo Kopenhagoje ir ekskursijos reikalus derina lietuvių vardu VLIKO vicepirm. inž. L. Grinius.

Šie abu įvykiai yra istoriniai svarbūs, nes jais Europoje viešai pabrėžiama Pabaltijo valstybių nepriklausomybė ir Sovietų okupacijos Pabaltyje neteisėtumas. Įvykių proga yra planuojama kreiptis į Skandinavijos valstybių vyriausybes, parlamentarus ir laikraštinius, siekiant pareiškimų dėl okupacijos neteisėtumo.

Visuomenė ir organizacijos yra prašomos šiuos įvykius dosniai remti šiam tikslui skirtomis aukomis TAUTOS FONDUI, P. O. Box 21073, Woodhaven, N.Y. 11421 (arba per T.F. kraštų įgaliotinius). Ekskursijos dalyvių registraciją su 150 rankpinių prašome siųsti VLIKO adresu, 1611 Connecticut Ave., N.W., Suite 2, Washington, D.C. 20008. (Elta)

Gyvenkime taip, kad ateities kartos mūsų nekaltintų, jog nesugebėjome aukotis Lietuvai ir ją išvaduoti!

t.g.

Canberros miestas, Australijos sostinė, kur šiemet rengiamos Lietuvių Dienos. Miesto centre Burley Griffin ežeras. Dešinėje valstybinė biblioteka, už jos — aukščiausiojo teismo rūmai.

ŽVILGSNIS Į PR. DOMŠAITĮ IR JO KŪRYBĄ

ALFONSAS NAKAS

Nors Pranas Domšaitis (kitaip Franz Domschat ir Franz Domscheit) ilgai gyveno, sukūrė tūkstančius darbų ir prieš 19 metų mirė, anksčiau mes, lietuviai, juo beveik nesidomėjome. Jeigu enciklopedijas laikyti dėmesio barometru, tai reikaliai štai kaip stovi: 1955 išleistame LE V tome jam skirta 38 eilutės, iliustruojama viena paveikslų reprodukcija, nėra portreto; 1969 LE XXXVI (papildymų) tome — dvi eilutės apie jo mirtį; 1966 Mažoji I.t. enciklopedijoje — nė žodelio; Lietuviškojo tarybinio enciklopedinio 1977 m. leidimo eilutė, be kūrybos pavyzdžio, ir portreto; tik 1972 išėjusiame EL II tome jam duotas visas puslapis, kuriam įdėta ir dailininko portretas, ir kūrybos pavyzdys. Dėl tarybinių enciklopedijų nėra ko stebėtis: kol menas tenai bus vertinamas pagal partijos, vyriausybės ir atspiriant lioginų šepečiu kriterijus, Domšaitis liks entartete Kunst kategorijoje. O laisvajai išėjusiai Domšaitio kūryba domėtis emė rasti gerų progų, kurių svarbiausias gal būtų jo mirtis 1965-aisiais, jo gimimo šimto metų sukaktis 1980, jo našlės su lietuvišiais suartėjimas ir nemažai skaičiavimų ir paveikslų į lietuvių rankas geromis sąlygomis perdavimas.

Prano Domšaitio kūrybinių albumas su plačia jo biografija buvo išleistas Pietų Afrikoj 1976 metais, kaip South African Art Library leidinys. Jį redagavo Charles Du Ry, o ilgą įvadą su dailininko biografija bei jo kūrybinių aptarimų parašė Elsa Verloren van Themaat. To pirmojo albumo man neteko matyti. Šių (1984) metų apie vidurį (tik spėjau, nes rudenio imta platinti; išleidimo datos, deja, neradau) atspausdinta antroji albumo laida, Lietuvių dailių menų instituto (Lithuanian Institute of Fine Arts) finansuota. Leidinio recenzentas (dailininkas) Romas Viešulas (žiūr. 1984.X.27 "Draugo" II d.) rašo, kad tai yra visiškai 1976 laidos pakartojimas, kad ir originalioje lai-

Romas Katinas, iš Homer, Aliaska: "Štai kas ateina kartais aplankyti mano kiemo."

doje, kaip dabar, visi tekstai yra anglų kalba.

Albumo puslapių formatas — 9 1/2 x 10 3/4 colių (viršeliai kiek didesni). Viršelių aplankas papuoštas spalvotu dailininko peizažu, kurio centre baugiai ryškus raudonis. Įdomus ant stalo užsikniaubusio dailininko portretas. Būtų dar įdomiau, jei rastume paaiškinimą, kam ten arkluko statulėlė, bene vyno buteliai, kavos ir gal dažų skardinės? Titulinį puslapį seka albumui paveikslus skolinusių pavardės ir skolinčių darbų numeriai. Puslapyje šalia turinio rodyklės atspausstas mergaitės piešinys, kuris panaudotas ir LE V tome, ir ten pavadintas "Aktu". Daugiau kaip 15 didelėlių puslapių užima jau minėtas tekstas. Dailininko biografiniai faktai čia surašyti ne sausiai enciklopediškai, bet nuolat perejami jo kūrybinio proceso aiškinimais, skatinant domėtis albume sunumeruotais kūriniais. Kaip motto, pradžioje įsidėtas sakiny "Ich bin doch immer unterwegs" ("esu aš visuomet kelionėse"). Tikrai, pasakojime apie dailininką paaiškėja, kad tai būta neramuolio, tartum amžinojo žydo, apkeliauisio pusę pasaulio, iki pagaliau atsidadė tolimoje P. Afrikoje ir ten aklimatizavosi net ir kūrybiškai. Aprašoma jo lietuviška kilmė (motina tikra lietuvė; tėvas, nors svokietietis, lietuviškiausia pavarde). Jo meno studijos, karo tarnyba, impresionistinė, paskui ekspresionistinė kūryba, pripažinimas, iškilimas, pateikimas į nacių nemalonę ir laikina kūrybinė impotencija, pokary susitikimas su lietuvišiais dailininkais, apsisprendimas už lietuvių ir Lietuvos pilietybę, draugystė su Adelheide Armhold ir su ja vedybos, P. Afrikoj antrosios tėvynės suradimas, senatvė ir palinkimas į religinį meną. Tai man labiausiai įstrigusių aprašo temos, kurias čia nebūtinai surašiau chronologine tvarka.

Be numerio neturinčio jau minėto spalvoto piešinio viršelių aplanke ir 8 juoda-balta piešinių, įpintų tarp teksto puslapių bei albumo užsklandoj, randame 43 numeruotus dailininko kūrinius. Visi jie, kiti pakartotiniai,

teksto autorės aptariamai išnagrinėjami. Kalbant apie albumą sudėtus kūrinius, tai ne vieną jų jau esame matę reprodukuotus mūsų periodikoje, kuri, deja, ne tik spalvų neperduoda, bet ir atspaudžia kartais labai prastai. Šiame Hongkonge spausdintam albume viskas atlikta labai dailiai, o ypač akį ir širdį džiugina tie keliolika spalvotųjų paveikslų. Nesimiūsiu nemokšiški albumo reprodukuotų paveikslų vertinti. Galiu tik pasakyti, kad į juos bespoksant, ypač į tuos religinio turinio, užvaldo savotiškas ilgesys, kartu ir ramybė. Tie primityvūs, deformuoti žmonių veidai, didelėm nosimis ir storom lūpom, yra tokie jaukūs, įdomūs. Jų žvilgsniai panirę kažkur, ko mes nematom, gal tik nujaučiam. Bent keliuose, religiniuose ir profaniniuose paveiksluose, danguje tyro mėnulio ar saulės diskas. Taip, net ir religinio triptiko dviejuose vaizduose dangaus skliautą dominuoja ne Betlijaus žvaigždė, o pilnas mėnuo, gi Kristui mirštant ant kryžiaus, paveikslo kairėj pusėj, po dešine Nukryžiuotojo ranka, jei teisingai suprantu, blankiai šviečia pritemusios saulės pusė disko. Negaliu atsižūrėti į vienintelį ištisai žalią peizažą su penkiais raitais ir vienu širmu arklui. Taip norėtūsi tos pievos pakraštį prigulti ir žvilgsniu paklajoti dangaus žydrinęje!...

Albumo gale pateiktas Domšaitio dailės parodų sąrašas, leidiniui naudotų knygų bei periodikos straipsnių bibliografija ir vietovių bei pavardžių rodyklė (indeksas).

Romas Viešulas leidinį "Pranas Domšaitis" vadina monografija. Kazi, ar ne tikliau jį vadinti albumu, ką aš šiame rašiny ir dariau? Negalėčiau ginčytis, bet man atrodo, kad monografijai reikėtų gerokai daugiau: daugiau konkretesnių biografinių duomenų, daugiau autoritetingų dailės kritikų nuomonių, pagaliau daug, daug daugiau Domšaitio dailės pavyzdžių įskaitant ir nevykusius kūrinius. Puslapių skaičiumi monografija turėtų būti gal penkis kartus gausesnė. Tokiai monografijai medžiagos (kūrybos pavyzdžių, kritikos raštų, dailininkų pažinusių jo gyvenimo liudytojų), atrodo, yra apstu. Kas žino, gal susibaus keli mūsų išėjusių dailininkai ir paruos didelę Prano Domšaitio monografiją lietuvių kalba? Tai būtų paminklas dailininkui, kurio paveiksiai už šimtmečio gal bus graibstomi didžiųjų pasaulio galerijų.

PRANAS DOMŠAITIS. Elsa Verloren van Themaat. Vyr. red. Charles Du Ry. Pirmąją laidą 1976 m. išleido South African Art Library. Antroji laida išleista Lietuvių dailių menų instituto lėšomis. Kaina nepažymėta. Pardavinėjama po 25 dol. Gaunama "Draugo" ir pas kitas platintojus.

PHILADELPHIA, PA.

Kultūrinė Popietė

Gruodžio 2, sekmadienį, mūsų žinomas rašytojas Antanas Gustaitis atvyksta iš Bostono su paskaita "Kanauninkas Juozas Tomas Vaižgantas iš 50-ties metų atstumo". Tai reta proga išgirsti mūsų žymų rašytojų asmeniškai ir kartu pasisemti daugiau žinių apie Vaižganto šviesiąją asmenybę, palikusią neužmirštamą pėdas Lietuvos istorijoje.

Po paskaitos, koncertinę programą atliks talentinga pianistė Birutė Šnipaitė iš Wilmington, Del. Jaunoji muzikė, pianino pamokas pradėjo būdama aštuonių metų. Šiuo metu Birutė studijuoja University of Pennsylvania medicinos paruošiamąjį kursą (pre-med), o pianinį lavinimą tęsia toliau privačiai.

Rengėjos — Lietuvių Moterų Federacijos Philadelphia Klubas — maloniai kviečia Philadelphia ir jos apylinkių visuomenę į šį rengimą, gruodžio 2, Šv. Andriejaus parapijos salėje, 19th & Wallace Streets, Philadelphia. Pradžią suvaisėmis 12 val.

Sn.

Kultūrinė popietė apie lietuvių filmų pasaulyje

Retas žmogus visai nesidomi kino filmais, jų kūrėjais, žvaigždėmis. Daugumas mūsų ne tik mėgstame nueiti į gerą filmą, bet ir pasekame spaudą apie savo mėgstamų artistų gyvenimą. Paskutiniu metu mus ypatingai domina Jūratės Nausėdaitės — Ann Jillian karjera ir jos

pasisekimai. Džiaugiamės, kad ji visur pabrėžia savo lietuvišką kilmę. Taip pat reaguodavome ir į žinias apie Rūtą Lee-Kilmonty. Visada ieškome ir kitų lietuviškų pavardžių filmų aprašymuose.

Mažai kas iš mūsų žino, kiek daug lietuvių yra bandę savo laimę Hollywoode nuo pat pirmųjų kinematografijos kūrinių dienų. Jaunas autorius Raimundas Lapas kaip tik ir surinko medžiagą ir parašė knygę apie Amerikos lietuvius, kurie nuo 1909 metų yra palikę savo pėdsakus kinematografijos istorijoje.

Gruodžio 9 Philadelphia LB apylinkės valdyba rengia su čekiaiečio Raimundo Lapo knyga "Ten ekrane sužibus" Amerikos lietuvių kinematografijoje 1909-1979 supažindinimą. Aktorė Julija Dantienė trumpai supažindins su knyga, pats autorius papasakos kaip gimė knygos idėja ir kaip jis jai rinko medžiagą. Po to bus parodytos Po to bus parodyti keli lietuviški filmai.

Bus proga įsigyti gražią, gausiai iliustruotą knygą ne tik sau, bet ir Kalėdų dovanoms. Kultūrinė popietė vyks Šv. Andriejaus parapijos salėje, tuoj po lietuviškų mišių (kurios būna kas sekmadienį 10:30 v.r.) apie 12 val.

Šv. Andriejaus lietuviška parapija yra netoli Philadelphia miesto centro, ant Wallace St., prie 19-tos gatvės.

Atsilankiusieji bus pavašinti kava ir pyragais.

ST. PETERSBURG, FLA.

Lietuvių klubo sezono atidarymo balius įvyko spalio 20... Dalyvavo 270 asmenų. Meninę programą atliko aktorius Vitalis Žukauskas iš New Yorko. Jis čia lankosi jau trečią kartą, bet visada mieliai sutinkamas, nes visus puikiai nuteikia savo nuoširdžiu humoru. Lietuvių Fed. Unijos "Kasa" skyrė metinį prizą iš New Yorko lankėsi "Kasos" direktorius ir vicepirmininkas Vytautas Alksnis ir direktorius A. Balsys. V. Alksnis "Kasos" metinių prizą pasveikino dalyvių ir kiekvieno stalo svečiam padovanojo po butelį degtinės.

Lietuvių klubas, kaip ir kiekvienais metais, Balfu vėjus programa paskyrė 100 dol. auką.

Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas įvyks lapkričio 25, sekmadienį, 1 val. su mišiomis Šv. Vardo bažnyčioje, Gulfport. Lapkričio 28, trečiadienį, 4 val. popiet Lietuvos klube paskaitą skaitys A. Mironas. Meninę programą atliks vyrų dainos vienetas, vad. muz. A. Mateikos. Minėjimą rengia LŠST Romo Kalantos kuopa.

Lietuvių Fondo vėjų St. Petersburg paskelbus, čia gyveną Justinas ir Elena Dirginčiai pirmieji įteikė vėjus komisijai 1000 dol. Organizacijos ir pavieniai asmenys kviečiami stoti nariais ar savo pradėtus įnašus padidinti. Vėjus pabaigai gruodžio 7 Lietuvos klubo salėje rengiamas solistės Nerijos Linkevičiūtės-Kasperienės koncertas.

"Žibintas", St. Petersburgo vaidintojų trupė, ruošiasi savo antram spektakliui. Bus vaidinama A. Rūko linksmas 3-jų veiksmų nutikimas "Bubulis ir Dundulis", dalyvaujant A. Ma-

CLEVELAND, OHIO

VLiko sukakties minėjimas Clevelande

Šiais metais Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — VLIKas švenčia savo veiklos už Lietuvos laisvę 40-sias metines. Per tą ilgą okupacijos ir kančios laikotarpį VLIKas yra atlikęs daug darbų tėvynei Lietuvai. Ir nors mūsų visų pagrindinis tikslas nėra dar pasiektas, VLIKas ir toliau nenuilsdamas dirba ir kovoja, kad Lietuva netrukus galėtų nusikratyti vergijos pančius ir atstatyti nepriklausomą savo valstybę.

Šios sukakties minėjimas Clevelande bus gruodžio 16, sekmadienį, 4 val. po pietų Lietuvos Namų viršutinėje salėje. Minėjimą-akademiją rengia specialiai tam sudarytas komitetas, vadovaujamas VLIKo vicepirmininko Vytauto Jokūbaičio.

Pagrindinę paskaitą skaitys vienas VLIKo kūrėjų Lietuvoje agronomas ir poetas Balys Gaidžiūnas. Meninę dalį atliks Kalėdų ir Australiją koncertuoti išvykstantys Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas maestro Rytio Babicko, dabartinio Čiurlionio ansamblio dirigento.

Visi kviečiami minėjime kuo daugiau dalyvauti. Įėjimas — auka. ak

PĒRĶŪNAS IR TRYPTINIS KULTŪROS ŽIDINYJE

Kaip jau buvo anksčiau rašyta, gruodžio 8, šeštadienį, Kultūros Židinyje įvyks dviejų New Yorko iškiliausių meninių vienetų koncertas. Tai vyrų choro Perkūno, kurį labai dažnai girdite ir matote įvairiose lietuvių kolonijose koncertuojant, ir tautinių šokių ansamblio Tryptinio, kuris taip pat dalyvauja ne tik visose tautinių šokių šventėse, ne tik įvairiose New Yorko švenčių minėjimuose, bet ir su kitomis tautinių šokių grupėmis įvairiose miestuose tautinių šokių programose.

Tą patį vakarą koncerto metu bus dar ir dail. A. Galdiko paveikslų laimėjimas. Švenčiant Lietuvos Katalikų Moterų organizacijos veiklos 75-rių metų

teikos vyrų dainos vieneti ir tautiniam šokiui, kuriuos paruošė Laima A. Robertson. Režisuoja A. Ulbinas. — L.Ž.K.

Lietuvos vyčių metinis susirinkimas įvyko lapkričio 7 lietuvių klubo patalpose. Išrinkta nauja valdyba: dvasios vadas kun. J. Gasiūnas, pirm. Alex Kraujalis, vicepirm. A. Mažeika, vicepirm. T. Liutkienė, sekr. V. Kleivienė, izd. M. Žigaitienė,

AR TIKRAI SOVIETŲ SĄJUNGA PIKTNAUDŽIAUJA PSICHIATRIJĄ?

Didžiosios Britanijos atstovas Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių komisijoje, drauge su kai kurių kitų valstybių delegatais, parago Sovietų Sąjungą įsileisti tarptautinę psichiatrų ir juristų grupę, sudarant jai sąlygas iširti, ar yra pagrįsti kaltinimai, kad Sovietų Sąjungoje yra piktnaudžiaujama psichiatrijos mokslu psichiatrinėse ligoninėse

"AMERIKOS BALSAS" IEŠKO TARNAUTOJŲ

Amerikos Balsas nuolatos ieško kvalifikuotų tarnautojų tarptautinei radijo programai lietuvių kalba. Atlyginimas nuo \$21,066 iki \$24,589. Kandidatai turi laisvai naudoti lietuvių kalbą ir gerai pažinti anglų kalbą. Kandidatai taipgi turi būti patyrę sekančiose srityse: žurnalisto koje; versti raštu ir žodžiu iš anglų į lietuvių kalbą; sugebą dėstyti lietuvių kalbą gimnazijos lygyje; arba turėti patirtimą scenos vaidyboje lietuvių kalba. Suinteresuoti kandidatai prašomi siųsti prašymus ir resume: VOICE OF AMERICA, Recruitment and Placement Division, Room 1192, 330 Independence Ave., S.W., Washington, D.C. 20547.

Amerikos Balsas yra visiems lygių galimybių darbdavys. (Elta)

KALĖDOS MUZIEJUJE

Kasmet Mokslo ir Pramonės muziejus Chicagoje ruošia Kalėdinį festivalį, kurio metu yra parodomai įvairių tautų kalėdiniai papročiai ir papuoštos eglutės.

Gruodžio 15 "Kalėdos Lietuvoje" programą atliks Mr. & Mrs. Frank Zapolis vadovybėje paruošti asmenys ir Vyčių tautinių šokių grupė.

Jau 43 metai, kai muziejus ruošia tokius "Kalėdos aplink pasauli" festivalius. Jų metu gaunami ir kalėdiniai valgiai internacionaliniam bufete. Šiais metais dalyvauja net 40 etninių grupių ir tėsiai iki sausio 6 d. Programos atliekamos ir bufetas atidaras penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo lapkričio 23 iki gruodžio 16.

Muziejus lankymo valandos nuo 9:30 iki 4:00 popiet kasdien, o savaitgaliais iki 5:30.

sukaktį Kanadoje, buvo pareikšta ir visų prašyta ir toliau rūpintis atstovauti Sąjungai Tarptautinėje Katalikų Moterų Unijoje.

Sesuo Augusta, Nekalto Prasiidėjimo seselių vardu, Sąjungos tęstinumui palaikyti ir tarptautinei veiklai paremti bei kitom išlaidom padengti paaukoko dail. Adomo Galdiko paveikslą.

Bilietai šio paveikslų laimėjimui jau seniai platinami. Jų dar galima būtų gauti pas Draugijos nars. Būtų gera, kad lietuvių visuomenė paremtų šį Katalikų Moterų darbą ir kad lietuvių Katalikų Moterų organizuota veikla ir toliau būtų žinoma, o drauge ir atstovaujama Tarptau-

finansų sekr. E. Petraitiene, izdo globėjai prel. J. Balkūnas ir O. Vilnis, visuomeninių ryšių pirm. K. Kleiva, kultūros komisija — Ed. Praninskas, A. Šukienė ir Em. Grušienė, ryšių su amerikiečiais pirm. Victoria Jacobson, korespondentai — anglų kalba V. Kraujalienė ir lietuvių J. Gliosas. Apie vyčių seimą pranešė A. Mažeika, A. Kraujalis ir K. Kleiva. Balfui paskirta 50 dol. — J.G.

susidorojant su politiniais belaisviais.

Sovietų vyriausybė visada atmetė tokius kaltinimus, laikydamas juos šmeižikiškais, pažymėjo britų delegatas žmogaus teisių komisijoje Sir Charles Evans, nors atrodė, kad gaunamos žinios apie piktnaudžiaujamą psichiatrijos mokslu Sovietų Sąjungoje yra patikimos ir teisingos.

Vakarų pasiekia labai tikslūs informacijos apie sveikų žmonių įkalinimą psichiatrinėse ligoninėse politiniais motyvais. Tokiomis aplinkybėmis, pažymėjo britų delegatas, būtų naudinga, kad tarptautinei psichiatrų ir juristų grupei būtų leista nuvykti į Sovietų Sąjungą ir apkalnkyti tuos politinius belaisvius apie kuriuos sakoma, kad jie yra kalinami psichiatrinėse ligoninėse.

Britų delegato pasiūlymą, tarp kitų, parėmė Norvegijos, Prancūzijos, Kanados ir Federalinės Vokietijos atstovai žmogaus teisių komisijoje.

ETNINIS RENGINYS PENNSYLVANIJŲ

William Penn vardo muziejuje, Harrisburg, PA, 4-tas metinis kalėdinis sezono renginys "Christmas... an Ethnic Experience" prasidės gruodžio 9 ir tėsiai iki sausio 12.

Ceremonijas pradės 2 val. popiet gubernatorius Dick Thornburgh gruodžio 9, dalyvaujant gubernatūros pareigūnams ir etninių grupių atstovams.

23 etninės grupės, jų tarpe ir lietuviai, turės kalėdines eglutes ir supažindins su savo tautybių kalėdiniais papročiais. Kalėdinės giesmės bus giedamos dešimties chorų sekmadieniais gruodžio 9, 23 ir sausio 6. Chorų sąrašas nėra lietuvių choro.

KALĖDINĖM DOVANOM LIETUVIŠKOS KNYGOS

Dvi naujai Darbininko išleistos knygos tik už 12 dol. Tai Jurgio Gliados "Kovo ketvirtoji" — romanas iš Šv. Kazimiero gyvenimo ir Antano Gaidžiūno "Visai atsitinka" — įdomių novelių rinkinys.

Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

tinėje Katalikų Moterų Unijoje.

Kaip matote, šis koncertas ir savo tikslu ir savo programos dalyviais nėra eilinis. Tai bus vienas iš iškiliausių šio sezono koncertų Kultūros Židinyje.

Mes dažnai dejuojame, kad mūsų jaunimas nenori dalyvauti lietuviškoje veikloje, nenori atvykti į mūsų koncertus ar kitokius meno ar visuomeninius renginius. Šiame koncerte matysite Tryptinio šokėjus, kurie yra jauni, bet kurie nepatingi atvykti į repetitijas kiekvieno penktadienio vakarą, kad ne tik išmokyti šokti tautinius šokius, bet kad ir pabendrautų su kitais savo amžiaus lietuviais ir kad kaip grupė galėtų dalyvauti pasirodymuose. Jie yra gimnazijų arba universitetų studentai. Šią grupę įsteigusi ir 35-ti me-

(nukelta į 7 psl.)

Po solistės Ginos Čapkauskienės koncerto Kultūros Židinio scenoje. Iš k. — P. Jurkus, pianistas William Smiddy, solistė Gina Čapkauskienė, Tėv. Kornelijus Bučmys, OFM, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, Marija Žukauskienė New Yorko klubo pirmininkė. Nuotr. A. Reivytenės

IŠ ATEITININKŲ VEIKLOS

New Yorko apylinkės ateitininkai sendraugiai turėjo savo susirinkimą spalio 21 Apreiški mo parapijos salėje tuoj po 11 val. mišių. Aptarti visi einamieji reikalai, apžvelgta praėjusi veikla.

Kun. St. Ylos minėjimas praėjo sėkmingai ir sutraukė daug žmonių. Už tai didelė padėka priklauso kun. Jonui Pakalniškiui. Mirus Tėv. Viktorui Gidžiūnui, jis buvo pagrindinis to minėjimo organizatorius.

Dail. G. Žumbakienės paroda taip pat praėjo su pasisekimu ir sutraukė daug žiūrovų. Parodos atidaryme dalyvavo ir vysk. P. Baltakis, OFM, ir tarė trumpą žodelį. Paroda ir visa tos dienos programa rūpinosi R. Razgaitienė, L. Vainienė, G. Janušienė, F. Ignaitienė ir kitos ateitininkės.

Adv. P. Žumbakio paskaita, kuri įvyko prieš G. Žumbakienės parodos atidarymą, buvo taip pat sėkminga. Jis kalbėjo kaip OSI apkaltina kaikiuriuos žmones ir pasinaudoja KGB atsiūsta medžiaga. Paskaita sukėlė gyvas diskusijas. Adv. P. Žumbakį pristatė adv. Berzinis. Kaulių tradicinis balius šiais metais dėl šv. Kazimiero iškil-

mių Romoje nesurengtas. Ateitininkais metais toks kaulių balius bus rengiamas vasario 9.

Izdininkė P. Ažuolienė pranešė, kad izde yra pinigų. Didžiausios išlaidos buvo aukos moksleiviams studentams, vysk. Baltakiai ir kun. A. Račkauskio kunigystės 50 metų minėjimui. Kitos mažesnės išlaidos susidarė už mišias ir skelbimus — užuojautas už mirusius narius. Didžiausios pajamos yra iš kaulių baliaus. Nario mokesčių už 1983 sumokėjo 56 nariai. Didesnė dalis narių moka tik vieną dolerį, nes jie jau nebedirba ir gyvena iš santaupų.

Kalbėta apie studentų ir moksleivių veiklą. R. Razgaitienė perėmė vyresniųjų moksleivių globą, jaunesniųjų globai Liuda Gudeliene susitarė su devyniom mamomis, kurios kiekviena paruoš programą vienam susirinkimui ir jį praves.

Kalbėta apie mokesčių dydį, kaip dažnai kviešti susirinkimus, kaip pagyventi veiklą.

Dvasinis susikaupimas rengiamas gruodžio 2, sekmadienį, su kun. prof. A. Rubšio paskaita ir skaidrėmis.

Kun. V. Gidžiūno, OFM, prisiminimas rengiamas sekmadienį prieš Verbas.

NAUJAS VEIKALAS APIE LIETUVOS — VATIKANO SANTYKIUS IR KONKORDATŲ

Didžiojoje Britanijoje iš spaudos išėjo marijono kunigo dr. Stepono Matulio knyga "Lietuvos laisvės vainikas — Bažnytinės provincijos įsteigimas ir konkordatas".

Pirmoje knygos dalyje glaustai minimos pastangos amžių bėgyje Lietuvos bažnytinį gyvenimą atpalaiduoti nuo kaimyninių tautų saity, apžvelgiamas bažnytinė administratyvinė padėtis nepriklausomoje Lietuvoje iki apaštalinio vizitatoriaus arkivyskupo Jurgio Matulaičio atvykimo 1918-1925 metais.

Antroje dalyje aprašoma arkivyskupo Matulaičio veikla paruošiant ir kuriant Lietuvos bažnytinę provinciją 1925-1926 metais.

Trečiojoje dalyje apžvelgiamas arkivyskupo Matulaičio įnašas ruošiant nepriklausomą Lietuvos konkordatą su Apaštalių Sostu.

Rašydamas veikalą, autorius kun. dr. Steponas Matulis rėmėsi Vatikano, Marijonų vienuolijos, Romoje veikiančio Rytų Instituto ir Lietuvos atstovybės prie Apaštalių Sosto archyvais. Knyga yra 140 puslapių.

MONTREALIO LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGA MIELAI KVIEČIA VISUS STUDENTUS Į XXI TRADICINĘ ŽIEMOS STOVYKLĄ

1984 gruodžio 27 - 30 (4 naktys) Stovykla vyks "La Louisiane" viešbutyje, Mont Rolland, Quebec

— Stovyklos programoje: slidinėjimas, įvairūs žiemos sportas ir pramogos.

— Stovyklos kaina už kambarį: dviem asmenim 176 dol., keturiem asmenim 244 dol. (dvi dvigubos lovos) kanadiškais pinigais.

— Prašom siųsti kambarių užsakymus kartu su Jūsų money order už pilną dainą. Pinigai nebus grąžinami po gruodžio 10 d.

— Bus Naujų Metų sutikimas Montrealyje gruodžio 31 "Hotel de Dorval", Laurentian Room.

— Informacijų ir mokėjimų reikalui kreiptis:

Ray Augūnas
54 6th Ave.
La Salle, Quebec H8P 2K9
1 - 514-365-1503

ARBA Aras Piečaitis
6121 La Salle Blvd.
Verdun, Quebec H4H 1P7
1 - 514-767-8779.

IŠ VISUR

Lietuvos atstovas S.A. Bačkis kartu su Pasiuntinybės patarėju S. Lozoraičiu, jr., lapkričio 23 lankėsi Valstybės Departamente, kur turėjo ilgą pasikalbėjimą ryšium su kai kuriem asmenim grėsiančiu deportacijos pavojumi. Šia proga jie pabrėžė, kad vadinamą "Karo nusikaltėlių" bylos šiuo metu kelia nerimo tarpe laisvojo pasaulio lietuvių, kurie labai rūpinasi, kad nebūtų tiesioginiai ar netiesioginiai sulaužyta JAV sovietinės okupacijos nepripažinimo politika. S.A. Bačkiai ir S. Lozoraičiui, jr. buvo atsakyta, kad toji nepripažinimo politika yra ir lieka pilnai galiojanti, o atskirų asmenų teisine padėtimi ir jų deportacijos klausimu Valstybės Departamentas yra reikiamai susirūpinęs ir svarsto visas galimas išeitis, kurios nepažeistų okupacijos nepripažinimo politikos.

— Washington, VLIKo būstinėje, lapkričio 17 įvyko Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir VLIKo valdybų atstovų pasitarimas politinio darbo derinimo tarp abiejų organizacijų reikalais. PLB valdybai atstovavo jos vicepirmininkas inž. Algimantas Gečys, o VLIKo valdybai jos vicepirmininkas inž. Liūtas Grinius. Nuoširdžiuose pokalbiuose buvo pasikeista informacija apie abiejų organizacijų užmojus politinėje srityje bei paliesti darbų koordinavimo ir bendradarbiavimo klausimai. Kitas abiejų valdybų atstovų pasitarimas pratomas artimoje ateityje.

— Dviejų fortepijonų koncertas, atliekamas muzikų Alvydo Vasaičio ir Jono Govedo, įvyks gruodžio 2, sekmadienį, 4 val. popiet Anapilio salėje, netoli Toronto.

— Dail. M. Dobužinskio "Senosios Lietuvos" piešinių parodą surengė Lietuvių Dailiojo Meno Institutas, Lietuvos Fondo padalinys. Dobužinskis garsus praeities architektūriniais peizažais, ypač Vilniaus, Kauno ir Žemaitijos apylinkių. Paroda vyksta Chicago Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje lapkričio 23 - 25 ir lapkričio 30 - gruodžio 2.

— Ateities klubo 35 metų sukakties minėjimas Clevelande įvyks gruodžio 2.

— Tėvynės Garsų radijo programos 35 metų sukakties minėjimas Clevelande įvyks gruodžio 9.

— LMKF Hartfordo klubas gruodžio 9, sekmadienį, nuo 9 val. ryto iki 1 val. popiet rengia lietuviškų eksponatų išpardavimą Švč. Trejybės parapijos salėje, 53 Capitol Ave., Hartforde. Bus galima įsigyti gražių kalėdinių dovanų: medžio dirbinių, lininių lietuviškų staltiesių, takelių, juostų, gintaro, paveikslų.

— Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos ateinantis suvažiamas įvyks 1985 gruodžio 26-30 Los Angeles, Calif.

— Rimas Burba, tarnavęs Sovietų Sąjungos kariuomenėje, būdamas Afganistane, buvo patekęs į Afganistanų laisvės kovotojų nelaisvę. Šie jį perdavė į Vakarų. Burba gyvena Šveicarijoje internuotas. Po dviejų metų internavimo jis apsisprendė grįžti ir lapkričio 21 išskrido į Maskvą.

AUKŲ VAJUS LIETUVIŲ FONDUI

Daug gražių žodžių ir gerų norų liktų be pasekmių, jei nebūtų suteikiama finansinė parama jiems įvykdyti. Toji parama turi ateiti iš "nemiršančio" šaltinio — nuolatinio, pastovaus išdo, kurio vien procentai pajėgtų sušelpiti visus ar bent daugumą mūsų troškimų. Toks centrinis išdas yra Lietuvos Fondas, įkurttas mūsų kultūrinio ir tautinio gyvenimo išlaikymui bei puoselėjimui. Izdo kapitalui augant, procentai kyla, mūsų pajėgumas didėja, o kapitalas pasilieka ateičiai nepriklausomos Lietuvos atstatymui.

Šiuo metu Lietuvos Fondo indėliai artinasi prie trijų milijonų dolerių. Procentų suma kasmet siekia apie 150,000 dolerių. Iš tos sumos skiriama parama lietuviškom mokyklom, knygų leidimui, kūrybos skatinimui, lietuviškų studijų puoselėjimui ir kitiem kultūriniam reikalom. Deja, iš dabartinių procentų maždaug tik trečdalis prašomos pagalbos galima patenkinti. Fondas turi augti, nes parama yra būtina. Be jos mes išnyksime, su ja mes išsilaikysime.

Šiuo metu dar tebevyksta Lietuvos Fondo vajas New York'e. Nuo š. m. rugpjūčio pradžios iki šiandien aukų gauta \$8,054.00. Esame tikri, kad new-yorkiečiai lietuviai gali surinkti bent 10 tūkstančių dolerių.

Dėkojame visiem, kurie iki šiol aukojo ir kurie lapkričio 10 dalyvavo Fondo vajas baliuje. Paaukoję bent 100 dolerių, balius bilietus gavo nemokamai, bet aukų sąrašė skelbiame ir tuos, kurie aukojo mažiau, bet baliuje nedalyvavo, arba pirkę bilietus ir dar "magaryčių" pridėjo. Tikimės, kad šių aukotojų pavyzdys paskatins ir kitus įsijungti į lietuviškos ateities išlaikymo pastangas.

2000 dol. aukojo dideli Liet. Fondo rėmėjai Juozas ir Aleksandra Kazickai. 1000 dol. aukojo Julija Babarskienė, vykdydama savo a.a. vyro Broniaus Babarsko pageidavimą. Taip pat 1000 dol. aukojo Marija Slavinskienė a.a. vyro dr. Vytauto Slavinsko 5 m. mirties atminčiai.

500 dol. aukojo dr. Amelija ir Antanas Matulaičiai už Jonuką Matulaitį, o 400 dol. aukojo Vaclovas ir Bronė Lukoševičiai, įamžindami savo tėvus Stasę ir Mykolą Nakutavičius ir Paulinę bei Albiną Lukoševičius. 250 dol. aukojo Mečys ir Rūta Jauniškiai. Po 200 dol. aukojo Jonas ir Dana Bilėnai, Petrė ir Vincas Dubauskai, Vytautas Maželis, Algirdas ir Danutė Šilbajoriai, Vytautas ir Bronislava Vaičiuliai. Po 100 dol.: vysk. Pranas Baltakis, OFM, Aloyzas ir Regina Balsiai, Anatolijus ir Virginija Butai, Audrey M. Butvay (Butvydas), Ramutė ir Algirdas Česnavičiai, Eleonora Jankauskienė, Jonas Kiznis, Birutė ir Jonas Malinauskai, Vytautas ir Lilė Milukai, Kostas ir Juzė Norvilai, Petras ir Marta Paliai, kun. Antanas Račkauskas, Antanina Reivytytė, Vytautas ir Stefa Vaikučiai, Vytautas ir Vanda Vebeliūnai.

Po 50 dol.: Aleksandras ir Irena Vakseliai, Antanas ir Jadvyga Vytuviai. 40 dol. — Raimundas Jurgėla. Po 25 dol.: Vladas ir Gražina Bikonėvičiai, Jūratė ir Marius Jason (Jakuliai), Marytė Šalinskiėnė. 24 dol. —

Antanas ir Regina Purai. Po 20 dol.: Vitas ir Aldona Katinai, Pranė Nakutavičienė, Vytas ir Olga Nakutavičiai. 15 dol. Rimas ir Roma Česoniai, 10 dol. — Vincas Blazaitis. Po 5 dol.: V. ir A. Jankauskai, J. Landsbergis, V. ir M. Oniūnai.

Už mirusiuosius: a.a. Juozą Valaitį — M. ir V. Vygantai 25 dol., A. ir P. Povilaičiai 20 dol., A. ir L. Susswein 10 dol. Už a.a. Praną Naujokaitį — Vita ir Vidmantas Matusaičiai 25 dol.

Visiem aukojusiem nuoširdi padėka ir priminimas kitiem, kad Lietuvos Fondo vajas New York'e dar nepasibaigė. Jis pratęstas iki šių metų galo. Žinia, kad švenčių sezone rūpi pirki-

JUOZĄ VALAITĮ, TAURŲ LIETUVI, PRISIMENANT

Juozas Valaitis, daug nusipelnęs Lietuvai, mirė birželio 29.

Jis buvo gimęs 1898 vasario 24 Vilkauskio aps., Margių kaime. Lankė Marijampolės gimnaziją. 1915 išvyko į Voronežą ir įstojo į lietuvių M. Yčo gimnaziją. Buvo labai veiklus ateitininkų organizacijoje ir buvo išrinktas į Voronežo ateitininkų valdybą. 1918 baigė šią gimnaziją ir grįžo Lietuvon.

1919 pradžioje savanoriu įstojo į Krašto Apsaugos Ministeriją ir buvo paskirtas raštvedžiu. Baigęs Karo Mokyklos II-ją laidą, 1919 gruodžio 16 buvo pakeltas į leitenanto laipsnį ir paskirtas į 1-ąją atskirą batalioną Marijampolėje. Buvo 1-osios kuopos vyresnysis karininkas. 1920 rugpjūčio 1 batalionas buvo performuotas ir pavadintas 10-ju pėstininkų pulku, kuriam vadovavo majoras A. Jakaitis. Leitenantas Juozas Valaitis buvo paskirtas pulko adjutantu.

Rugpjūčio 26 pulkas gavo įsakymą su 5-ja baterija užimti barą nuo Grabavos, Augustavo, Stabino iki Lipsko imtinai (apie 45 km). Rugpjūčio 27 lenkai pasiekė Augustavo apylinkę, kur stovėjo 10 pulkas, ir rugpjūčio 28 užėmė Augustavą. 10 pulkas buvo per silpnas sulaukyti lenkus, nes turėjo dar tik du batalionus. Lenkai sutraukė daug kariuomenės, ypač kavalerijos. Jiems pulki buvo sudarytos trys mūsų kariuomenės voros. Dešiniąją vorą, majoro Jakaičio vadovaujamą, sudarė 10 pėstininkų pulkas, 1 baterija ir 1 gusarų eskadronas.

Rugsėjo 2 visas 3 mūsų kariuomenės voros pradėjo pulti. Pradžioje sekėsi gerai. Tačiau dešinioji vorą sutiko stiprų pasipriešinimą ir sustojo. Jai buvo duotas labai platus baras nuo Rytprūsių sienos iki Kalietninkų. Iki Suvalkų beliko apie 10 kilometrų. Kaunynės truko 3 dienas. Tačiau Suvalkams paimti mūsų pajėgos buvo per daug mažos. Mūsų kariuomenė traukėsi ir gynėsi nuo stipresnių lenkų pajėgų. Lenkai tęsė

niai, dovanos ir kitokios išlaidos, bet neužmirškime ir Lietuvos Fondo, nes auka lietuvių tautos gyvybės išlaikymui yra vertingiausia Kalėdinė dovana.

Aukus prašome siųsti vajas izdininkui šiuo adresu: A. Šilbajoris, 85-00 107th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Čekius rašyti Lithuanian Foundation Inc. vardu. Paaukoję 100 dolerių, asmenys tampa Liet. Fondo nariais su balsavimo teisėmis. Kurie pageidauja, gali nusiųsti savo nuotraukas, kurios bus patalpintos ateinančioje Lietuvos Fondo knygos laidoje. Pakvitavimai aukotojams bus atsiunčiami iš Fondo centro Chicagoje ir kiekviena auka galės būti nurašoma nuo valstybinių mokesčių.

Lietuvių Fondo Vajas
New Yorko Valdyba

KALĖDŲ DOVANOM — LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Paskutiniu laiku išleistos lietuviškos muzikos plokštelės, kurias malonu ir pačiam paklausti ir kitiem, ypač Kalėdų proga, padovanoti:

"Ar atminsi" — Danos Stanikaitytės įdainuota lietuvių kompozitorių 14 dainų. Kaina 10 dol.

"Dainuok ir šok" — J. Nakutavičiaus su D. Striugaite-Summers, palydint orkestru, įdainuota 10 lietuviškų dainų ir šokių. Plokštelės kaina 12 dol., kasetės — 10 dol.

"Gina Čapkauskienė" — lietuvių kompozitorių dainos ir operų arijos. Plokštelės arba kasetės kaina 10 dol.

"Pasakos" — 10 lietuviškų pasakų vaikam. Vilnius Records of Canada leidinys. Kaina 10 dol.

Persiuntimui pridėdama 1 dol. Šios ir kitos lietuviškos muzikos plokštelės, knygos, suvenyrai gaunami Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

KALĖDINĖ DOVANA VAIKUČIAMS

Montrealyje įsikūrusi plokštelė leidykla "Vilnius" ką tik išleido plokštelę vaikam: "PASAKOS". Plokštelėje įrašytos šios pasakos: Dangus griūva, Gužučio ir gervės piršlybos, Milžinai, Našlaitėlis ir milžinas, Slibinas devynvalvis, Kuriu, kuriu pečiuką, Ein saulelė aplink dangų, Perkūno ginčas su velniu, Plungės pilies kalnas, Eglė žalčių karalienė. Plokštelės viršelis papuoštas vaikų kūryba. Kaina su persiuntimu 11 dol. Gaunama: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Bridges — tai tiltai tarp vyresnės kartos ir jaunųjų, kurie nepaskaito lietuviškos spaudos. Kalėdų proga geriausia dovana užsakyti jaunimui Bridges. Žurnalas aplankys jaunosius 10 kartų per 1985 metus ir primins Jūsų sveikinimą. Visa tai tik už 5 dol. Gauta daug gražių atsiliepimų iš Bridges skaitytojų, kurie didžiuojasi esą lietuviais. Nepagailėkime lietuviškam jaunimui progos susipažinti su lietuviškais klausimais, gyvenimu okupuotoje Lietuvoje. Tuoj pat užsakykite Bridges, kreipdamiesi adresu: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Metinė prenumerata tik 5 dol.

puolimą ir rugsėjo 10 paėmė Seinus. Į šį frontą atvyko naujos mūsų pajėgos. 3-is pėstininkų pulkas pakeitė gerokai pavargusį 10 pėstininkų pulką, kuris buvo paskirtas į III diviziono atsargą.

Kaunynės Sūduvoje tęsėsi rugsėjo 2 - 22.

Mūsų kariuomenei kovojant prieš generolo Želigewskio kariuomenę, 10 pėst. pulkas saugojo barą nuo Rytprūsių sienos iki plento iš Kalvarijos į Suvalkus.

Karo veiksmams pasibaigus, ltn. Juozas Valaitis išėjo iš kariuomenės į atsargą. 1923 ir įstojo į Berlyno aukštąją prekybos mokyklą. Ją baigė 1926 ir pradėjo dirbti Žemės Banke, įvairiuose skyriuose. 1928 buvo paskirtas šio banko vyriausiuoju buhalteriu. Vokiečių okupacijos metu buvo Žemės Banko valdytojas.

Tremtyje J. Valaitis buvo Liet. (nukelta į 7 psl.)

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

LITHUANIA 700 YEARS (IN ENGLISH, 458 PAGES)

Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puiki dovana kitataučiam ir lietuviams, naudojančiam tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuania 700 Years" už 16 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.
Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

1984 KELIONĖS Į LIETUVĄ

No. 117: lapkričio 7 - 21\$1,349.00
10 dienų Vilniuj, 2 Helsinky
No. 128: Naujų Metų sutikimas Lietuvoj
gruodžio 28 - sausio 11 \$1,449.00
10 dienų Vilniuj, 2 Helsinky

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:
BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969-1190
BALTIC TOURS tvarko:
giminių iškvietimo dokumentus
nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas dovanas giminėm Lietuvoje
tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamus mokestius pasiūlo moderniškus apdraudos planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mirtgičių.

Norj įsirašyti kreipkitės į SUSIV. CENTRA, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuviai kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELJ, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

ASMENIŠKOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir pakeitimų siuntiniams į Lietuvą siųsti, nuo dabar muitą už dovanas turės sumokėti patys siuntinių gavėjai, siūlome ir toliau pasinaudoti mūsų patyrusiu ir praktišku tarpininkavimu.

KALĖDINĖ DOVANA — SIUNTINYS NO. 4, 1984 m.

1 vyriškas arba moteriškas megstinis, 1 vyriški išėviniai marškiniai, 1 bliuskutė, 2 p. vyriškų kojinių, 2 p. moteriškų nailoninių kojinių, vilnonė arba šilkinė gėlėta skarelė, 40 anglišių arba amerikietišių cigarečių, 1/2 sv. arbatos, 1 sv. grynos pupelių kavos, 1 p. džinsinių kelnų, denim arba rumbuoto aksomo, firmų "Wrangler" arba "Levi", 1 vyriška arba moteriška žieminė striukė — anorak.

Šio siuntinio kaina su pašto ir dokumentų sutvarkymo išlaidomis — \$225.00.

Jei kas pageidauja gali ir pats sudaryti siuntinį, savo nuožiūra, iš pageidaujamų Lietuvoje dalykų, kuriuos žemiau išvardiname.

Sportiniai batai, vyriški arba moteriški firmos "Adidas"\$33.00. Siuntinyje gali būti 2 poros55.00
"Olympus"22.50
"Olympus"45.00
Sportiniai kostiumai, firmos "Adidas"38.00
"Olympus"60.00
"Olympus"20.00
"Olympus"45.00

Džinsinės denim arba rumbuoto aksomo kelnės24.00
Žieminiai moteriški ilgi batai su šiltu pamušalu90.00
Vyriški kostiumai150.00
Moteriški kostiumėliai110.00
Moteriški arba vyriški megstiniai30.00
Normalūs vyriški arba moteriški geri batai45.00
Vyriški išėviniai marškiniai18.00
Bliuskutės18.00
Vilnonės arba šilkinės skarelės7.50
Vyriškos arba moteriškos striukės-anorakai90.00
Sudarant siuntinį savno nuožiūra reikia pridėti pašto ir apdraudimo išlaidom\$42.00
Siunčiame pramogines ir kitokias muzikos plokšteles. Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba valiuta.

Z. JURAS,
11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BRI 4HB,
ENGLAND
TEL. 01 460 2592

FEDERALINE LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

KASA
LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION
86-01 114 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (718) 441-6799

TAUPYMO CERTIFIKATAI:

SUMA	TERMINAS	METINIS PRIEAUGLIS	KURSAS
\$500 - 20,000	6 mėn.	10.92%	10.50%
	12 mėn.	11.03%	10.60%
	24 mėn.	11.14%	10.70%
	36 mėn.	11.19%	10.75%
\$20,000 - \$50,000	6 mėn.	11.19%	10.75%
	12 mėn.	11.35%	10.90%
	24 mėn.	11.41%	10.95%
	36 mėn.	11.46%	11.00%

\$50,000 IR DAUGIAU — PAGAL SUSITARIMĄ

IRA CERTIFIKATAI:

\$2,000 - 4,000 per metus	Nuo 1 iki 6 metų	11.46%	11%
---------------------------	------------------	--------	-----

REGULIARIOS SANTAUPOS:

METINIS PRIEAUGLIS 9.42%	APSKAIČIAVIMAS KASDIEN
DABARTINIS KURSAS 9%	

VISOS SANTAUPOS VALDŽIOS APDRAUSTOS IKI \$100,000.

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas — Postage 50 c.

Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

PATERSON, N.J.

Aleksandra ir Antanas Masioniai minėjo 50 m. vedybų sukaktį.

Šv. Kazimiero parapijos Patersono bažnyčioje koncelebruoti mišių metu Aleksandra ir Antanas Masioniai spalio 21 pakartojo jų prieš 50 metų vienas antram duotus vedybinius pažadus. Savaimė suprantama, kad prieš 50 m. jie abu buvo žymiai jaunesni ir sveikesni, ir jų širdys karščiau degė jų bendros ateities vizijom, tačiau ir šiandien, žvelgdami į jų kartu nueitą 50 metų kelią, jie gali pasidžiaugti nesuvaržavę savo kelyje, nors per tuos metus jiems teko patirti daug vargo ir nelaimių ne tik jų asmeniškame gyvenime, bet ir išgyventi visą tautą ištikusią tragediją dėl okupacijų ir trunkančios vergovės. Gyvendami nepriklausomoje Lietuvoje, jie abu per didelį pasiaukojimą siekė mokslo ir ruošėsi įsigytom profesijom tarnauti savo tautai ir padėti jai kilti į kultūrinio ir ūkinio gyvenimo aukštumas.

Lietuvą ištikusios okupacijos neliko nepalietusios ir šios dienos sukaktuvinių. Jie turėjo nutraukti savo profesinius darbus ir su mažom dukrelėm danguotis į nežinią, į svetimus kraštus, kur niekas jų nelaukė ir kur niekas jiems nieko nežadėjo. Jų meilė ir ištikimybė vienas antram per šiuos nedalios metus buvo išbandyta, bet vargų ir nelaimių užgrūdinta išliko dar tvirtesnė.

Šią šventę savo rūpestingam ir atsidėjusiam tėvam surengė jų dukros Teresė ir Danguolė su savo šeimom. Jos viską suplanavo, sukviestė savo tėvelių artimuosius, bičiulius ir draugus ir pasirūpino, kad sukaktuvinės mišios būtų aukojamos jų tėvelio buvusių mokinių Lietuvoje, o dabar Šv. Pranciškaus ordino kunigų vienuolių.

Tą dieną į lietuvių kalba aukojamas mišias susirinko ne tik nuolatiniai šių mišių lankytojai, bet ir eilė iš kitur atvykusių specialiai sukaktuvinių pagerbti. Koncelebracines mišias sukaktuvinių intencija aukoję buvęs šios parapijos klebonas, o dabar pensininkas Floridoje kun. Viktoras Dabušis

su buvusiais Antano Masionio mokiniais Kretingos pranciškonių gimnazijoje tėvu Leonardu Andriekum, OFM, dabartiniu Brooklyno vienuolino viršininku, ir tėvu Benvenutu Ramanausku, OFM, ir su dabartiniu šios parapijos administratorium kunigu Jokūbu Pallivat-hukkal.

Progai derantį pamokslą pasakė kun. Viktoras Dabušis. Per mišias giedojo parapijos choras, vadovaujamas parapijos vargonininkės Eleonoros Williams. Savo buvusio mokytojo garbei smuiku per mišias Julius Veb-laitis atliko Friedrich Haendel Largo ir Franz Schubert Ave Maria. Vargonais palydėjo ta pati muzikos mokslus baigusi parapijos vargonininkė Eleonora Williams.

Pamaldom pasibaigus, visi susirinko į Bonfire restoraną tam pačiam Patersono mieste, kur laukė ištaigingos vaišės. Besivaišinant sukaktuvininkus sveikino jų dukros Teresė ir Danguolė, dėkodamos už visus vargus, auklėjimą ir mokslinimą ir ypač už įtraukimą į lietuviško gyvenimo sūkurį, kuriame jos abi, užauginusios vaikus, labai aktyviai reiškiasi — viena Philadelphiaj, o antra Los Angeles. Sveikino ir kolegijos mokslus beeiną antkai ir anūkės.

Aleksandra ir Antanas Masioniai ir dabar tebėra labai aktyvūs lietuviško gyvenimo dalyviai Lietuvių Bendruomenėje ir vietos lietuvių parapijoje, todėl ir sveikintojų netrūko. Kalbėjo buvę Antano mokiniai Kretingos pranciškonių gimnazijoje — tėvas Benvenutas Ramanauskas, OFM, ir aukštesniosios mokyklos mokytojas ir gabus smuikininkas Julius Veb-laitis, LB Patersono apylinkės vardu jos pirmininkė Angelė Stankaitienė, rūpestingas kaimynas Pranas Vilimas ir LB NJ apygardos pirmininkas K. Jankūnas. Visiems sveikintojam ir į iškilmes atsilankiusiems abiejų sukaktuvinių vardu labai šiltai padėkojo Antanas Masionis.

Tegu tik Viešpats suteikia sukaktuvininkam sveikatos ir leidžia dar daug metų pasilikti šioj žemėj, nes tautinė ir religinė veikla yra taip juose išsisknijusi, kad jie nepajėgs jos atsisakyti iki paskutinio atodūso.

K.J.

LIETUVA TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ ŽURNALU

Gausiai iliustruotas tarptautinių įvykių aktualijoms skirtas žurnalas THE DIPLOMATIC WORLD BULLETIN kiekviename numeryje apžvelgia ambasadų prie Jungtinių Tautų ir kitų tarptautinių institucijų veiklą.

Svetimų valstybių generalinių konsulams New Yorke

skirtam skyriuje aprašoma jų veikla, periodiškai talpinant naujai paskirtųjų ar ir nuo seniau veikiančių generalinių konsulų biografijas.

Spalio 29 - lapkričio 5 numeryje tarpe kitų konsulų įdėta ir Lietuvos generalinio konsulo New Yorke Aniceto Simučio biografija bei fotografija. — Rep.

PERKŪNAS IR TRYPTINIS KULTŪROS ŽIDINYJE

(atkelta iš 5 psl.)

Tai jai vadovauja Jadvyga Matulaitienė, kuri savo užsidegimu ir nenugalima ištverme tikrai pasižventusiai moko šiuos jaunus žmones šio tautinio meno šokio. Argi ne verta jiems savo atsilankymu parodyti, kad mes jais didžiuojamės? Mes galime dejuoti kiek mes norime, kad mūsų veiklose trūkstų žmonių, jeigu mes tiems, kurie dalyvauja, neparodysimė pripažinimo savo atvykimu.

Perkūno choras, kuris veikia daugiau nei dvidešimt metų, yra taip pat išvaręs gilią vagą New Yorke lietuvių kultūrinėje veikloje. Savo dvasia šis meno vienetas yra nenuilstantis, gyvas ir darbingas. Perkūno dirigentas dabar yra jaunas ir daug žadantis muzikas Viktoras Ralys. Jis niekuomet nepagaili darbo ir yra vienas iš iškiliausių jaunosios kartos šios srities darbuotojų.

Katalikių Moterų Kultūros Draugija tiki, kad ne tik didžiojo New Yorke ir apylinkių bet ir

kitų miestų lietuviams nebus abejingi ir atsilankys į šį koncertą. Po koncerto galės visi pabendrauti ir pasivaišinti, nes veiks bufetas ir baras. Visi atvykę į šį koncertą tikrai galės pasidžiaugti, kad ir New Yorkas gali pasididžiuoti savo meninėmis pajėgomis.

BEL

STUDENTŲ ŽIEMOS KURSAI

Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdyba organizuoja žiemos kursus Neringoje nuo gruodžio 26 iki sausio 1.

Programoje — paskaitos, slidinėjimas ir Naujųjų Metų sutikimas.

Kviečiamas rimtas lietuviškas jaunimas. Mokestis už savaitę tik 75 dol. Slidinėjimo išlaidos atskirai.

Informacijos reikalais skambinti: Algirdui Lukoševičiui — 718 849-6083 arba Ramintai Pemkutei — 312 426-2120.

JUOŽĄ VALAITĮ PRISIMENANT

(atkelta iš 6 psl.)

tuvos Raudonojo Kryžiaus finansų ir atskaitomybės skyriaus vedėjas 1946 - 1950.

Po to atvyko į JAV ir apsigyveno Great Necke, N.Y. Dirbo sodininkystėje.

1948 bolševikų išvežtoji motina Marija Kaukaitė-Valaitienė 1952 mirė Sibire. Išvežtieji sesuo Ona ir brolis Justinas su šeima po Stalino mirties grįžo Lietuvon.

Po sunkios ligos šis darbštus lietuvis patriotas mirė birželio 29. Liko žmona Gertruda, sesuo Magdūtė Valaitytė-Ulėnienė, brolių ir seserų vaikai JAV-se, Kanadoje ir Lietuvoje. Į laidotuves atvyko daug velionio gimininių ir draugų iš Montrealio, Toronto, Chicagos ir net iš Californijos. Liepos 3 mišias nelietuvių bažnyčioje Great Necke aukojė kunigai S. Raila, V. Pikturna ir J. Pakalniškis, kuris atsisvežė ir savo vargonininką V. Ralį. Velionis palaidotas Holy Reed kapinėse, Westbury, N.Y.

Leitenantas Juozas Valaitis 1920 metais

ŠAULIŲ SUKAKTIS BROCKTONE

LŠST Trakų rinktinė Naujoje Anglijoje, kurią sudaro Martyno Jankaus, Jono Vanagačio ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos, gruodžio 1 - 2 paminės Lietuvos Šaulių Sąjungos 30 metų atkūrimo sukaktį Amerikoje.

Gruodžio 1, šeštadienį, Sandaros klubo salėje, 30 Intervale St., Brocktone, įvyks Martyno Jankaus šaulių pastangomis pobūvis, kuriame numatoma pagerbti Brocktono Vandens ir Kanalizacijos viršininką Frank Wallen. Tame pobūvyje dalyvaus Brocktono miesto burmistras Carl D. Pitaro su žmona Pat ir daug kitų žymesnių asmenų. Frank Wallen yra Amerikos kariuomenėje pakeltas į pulkininko laipsnį ir šiuo metu yra kariuomenės atsargose. Kilme lietuvis, lankęsis Lietuvoje ir savo tėvų kraštą ir kilmę nepaprastai vertina.

Jo pastangomis kiekvienais metais Brocktono miesto centre iškeliamas Lietuvos vėliava vasario 16 minėjimo proga. Tomis dienomis, Lietuvos vėliavai plečsuojuant, pagrindinė gatvė iš "Legion Parkway" pakeičiama į "Mindaugo gatvę".

Vasario 16 jau kelinti metai savo įstaigoje suruošią minėjimą, į kurį atsilanko daug miesto valdybos tarnautojų su miesto burmistru. Tas minėjimas plačiai aprašomas Brocktono laikraštyje.

Brocktono šauliai jaučia pareigą šį jauną, energingą lietuvių pagerbti ir kviečia visus lietuvius ir lietuvių organizacijas įsijungti ir bendromis jėgomis jį pagerbti.

Juozas Valaitis

Laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pietų į puikų restoraną. Kai velionio giminaitis inž. dr. J. Ulėnas pakvietė mane tarti žodį apie savo ginklo draugą, papasakojau apie Juozą Valaitį veiklą ir pasireiškimus Voronežo ateitininkų organizacijoje ir Lietuvos kariuomenėje. Visi buvo nustebę — jiems tai visa buvo didelė ir maloni naujiena. Mat, velionis nemėgdavo girtis savo darbais.

Petrās Jurgėla

BOSTONO ŽINIOS

Nauja LB valdyba

Lapkričio 17 Worcesteris įvyko LB Bostono apygardos metinis susirinkimas, kurio metu buvo išrinkta nauja apygardos valdyba: Č. Mickūnas — pirm., E. Rastonienė — sekr., Jonas Vasys — izd., A. Kairienė — vicepirm. socialiniam reikalui, J. Čerėška — vicepirm. kultūriniam reikalui.

Iš Šv. Petro parapijos gyvenimo So. Bostono Šv. Petro lietuvių parapija yra sena. Turi gražią

CAMBRIDGE, MASS.

Parapijos sukaktis

19-to šimt. pabaigoj ir 20-to pradžioj lietuviams bėgo iš Rusijos Amerikon dėl sunkių gyvenimo sąlygų savam krašte.

1909 susibūrus apie 200 lietuvių, Cambridge, MA, įkurta Nekalto Prasidėjimo vardo parapija. 1910 m. paskirtas kun. Juozas Krasnickas aptarnauti tautiečius ir jo rūpesčiu buvo pastatyta bažnyčia.

1918 klebonu skiriamas kun. Pranciškus Juškaitis. Tuo metu parapija turėjo 60 tūkst. skolas, bet lietuvių dosnumas padėjo skolą likviduoti. Kleb. Juškaitis iš Pensilvanijos pasikvietė Nukryžiuotojo vienuolijos seseris — mokytojas ir atidarė prie parapijos 4 skyrių pradžios mokyklą, kasmet pridėdamas po vieną skyrių iki mokykla išaugo iki 8 skyrių. Jis steigė įvairias organizacijas — šv. Juozapo, Sodalicijos, Moterų Sąjungą, kuri kartu buvo ir apdraudus draugija. Vėliau kun. Juškaitis buvo pakeltas prelatu.

Prel. Juškaičiui mirus, klebonu 1962 skiriamas kun. Antanas Baltrušičius ir juo buvo iki 1964 kol tapo perkeltas klebono pareigoms į So. Bostono Sv. Petro bažnyčią.

Kardinolas Cushing Cambridge parapijon paskyrė kun. Simeoną Saulėną, kuris iki šiai dienai yra klebonu.

Kun. Saulėno pastangomis buvo atremontuota bažnyčia, pastatyta nauja klebonija ir dabar ruošiamas 75 metų parapijos įkurimo minėjimas.

Klebonas kun. S. Saulėnas yra linksmas, gero būdo, neišsemiamos energijos, labai darbštus ir puikus administratorius.

Šiuo minėjimu mes švęsime ne tik 75 m. parapijos gyvumą, bet ir klebono kun. S. Saulėno kunigystės 40 m. jubiliejų.

Dviguba šventė įvyks gruodžio 8 d. 4 val. popiet. Jubiliejinės mišias aukos vysk. P. Baltakis, OFM, ir pasakys pamokslą. 5:30 val. popiet. bažnytinėje svetainėje banketas. Visi kviečiami.

Elena Vasyliūnienė

bažnyčią, bet ji yra pigių butų kolonijos rajone. Privažiavimas ar priėjimas prie bažnyčios yra nepatogus. Gal dėlto ir mažai žmonių lankosi sekmadieniais ir mišias. Tą bažnyčią buvo norima parduoti tai būtų kolonijai, bet kolonijos administracija neturi entuziazmo ją pirkti. 7-je gatvėje yra parapijos koplyčia, kur taip pat laikomos pamaldos. Vyresnio amžiaus žmonės yra patogiau ir arčiau eiti į šią koplyčią, negu į parapijos bažnyčią. Be to, daug jaunesnio amžiaus lietuvių yra išsikėlę toliau už miesto ribų. Tas irgi atsiliepia į savos bažnyčios nelankymą. Prieš 20 - 30 metų parapijoj buvo trys kunigai, o dabar tėra tik vienas klebonas kun. Albertas Kontautas.

Lapkričio 11 So. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos salėse vyko parapijos bazaras. Parapiečiai suaukėjo daug įvairių dovanų, kurios buvo parduodamos bazare. Tokie renginiai prisideda prie parapijos išlaikymo. O į bazarą atsilankė gana daug žmonių

Pagerbta a.a. Aleksandra Daukantiene - Morriarty
LMKF Bostono skyrius pagerbė savo buvusią pirmininkę a.a. Aleksandrą Daukantiene.

Pagerbimas įvyko lapkričio 4. Klebonas kun. A. Kontautas aukojė mišias už jos sielą. Mišių metu giedojo solistė Elena Dousienė, mirusios sesuo. Po mišių bažnytinėje svetainėje įvyko trumpa programa.

LMKF Bostono skyriaus pirm. Elena Vasyliūnienė apibūdino Aleksandrą, kaip gyvybės ir linksmumo kupiną asmenį. Po kalbos meninė daly sol. E. Dousienė padainavo J. Gaižausko — Ramunėlė, St. Šimkaus — Kur bakūrė samanota, O. Metrikenės — Dainos, muzika ir gėlės, A. Kačanausko — Vai graži ir Myliu tave, Bisui V. Klovos — Aš išdainavau visas daineles.

Kaip solistė E. Dousienė lietuviams mažai pažįstama, nes daugiau savo menu reiškiasi amerikiečių tarpe.

Susirinkę buvo pavaišinti kavute ir kitais skanėstais. Pagerbime dalyvavo a.a. Aleksandro duktė Inga Daukantiene. — S.S.

BOSTONO RENGINIAI

Gruodžio 1 Lituaništinės mokyklos tėvų komiteto rengiamas tradicinis balius. Programoje J. Grušo 1 veiksmo komedija "Nenuorama žmona". Vaidins Bostono dramos sambūris, vadovaujamas akt. režis. Aleksandro Gustaitienės.

Gruodžio 16 d. 4 val. So. Bostono Lietuvių Piliiečių D-jos salėje kalėdinė vakaronė. Rengia Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas. Programą atliks: akt. Aleksandra Gustaitienė, solist. Benediktas Povilavičius, prof. Jeronimas Kačinskas ir Ivaškų vadovujami tautinių šokių jaunieji šokėjai.

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prielaimai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings

Bank būdo. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atimti, tai galite atlikti namie bet kurio laiku. Jūsų siunta gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrintas

mas, kad jūsų pinigai procentus, leidžiamas įstatymų.

Dėl lengvo taupymo būdo per pašta skambinkit Mr.

Donahue 268-2500

arba rašykite paduotais adresais.

MAIN OFFICE
480 West Broadway
South Boston
9 AM to 3:30 PM
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Grafton Blvd.
8:30 AM to 3:30 PM
Mon. - Tues. Wed. & Fri.
Thurs. - 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday & 8:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank

"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija (718) 827-1352
 Administr. (718) 827-1351
 Spaustuvė (718) 827-1350
 Vienuolynas .. (718) 235-5962
 Vyskupas(718) 827-7932

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros židiny šį savaitgalį: mezginių paroda ir prieškalėdinis apsipirkimas. Rengia Lietuvos Tautodailės Instituto New Yorko skyrius.

Kun. prof. A. Rubšio paskaita Šv. Rašto tema, pajavairinta skaidrėmis, bus gruodžio 2, šį sekmadienį, Apreiškimo parapijos salėje tuoj po 11 val. mišių. Į šį dvasinį prieškalėdinį susikaupimą visi maloniai kviečiami. Bus ir užkandžiai. Rengia New Yorko ateitininkai.

Leonardas Zitkevičius, Darbininko redakcijos narys, rugsėjo 17 ištiktas dalinio paralyžiaus smūgio, gydėsi ligoninėje ir specialios terapijos įstaigoje. Sveikatai sustiprėjus, grįžta namo ir čia tęs tolimesnį gydymąsi.

Liet. kat. moterų Kultūros draugijos koncertas bus gruodžio 8, šeštadienį, Kultūros židinyje. Programą atlieka N. Y. vyrų choras Perkūnas ir tautinių šokių ansamblis Tryptinis. Choru vadovauja Viktoras Ralys, šokių ansamblui — Jadvyga Matulaitienė.

Už a.a. **Joaną Mateliene**, kun. Jono Pakalniškio seserį, mirusią neseniai Lietuvoje, mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus gruodžio 8, šeštadienį, 9 v.r.

Algirdas Brazinskas ir **Bronius Bieliukas** lapkričio 30 skris į Chicago dalyvauti VLIKO seime. Jiedu drauge su čekagiškiu Vytautu Paulioniu VLIKO seime atstovaus Lietuvos Rezistencinei santarvei. Seimas bus lapkričio 30 — gruodžio 2 Jaunimo Centre, Chicagoje.

Juozas Pažemėnas lapkričio 30 — gruodžio 1-2 atstovaus Lietuvos Vienių Sąjūdžiui VLIKO seime, kuris vyks Chicago Jaunimo centre. Kiti Vienių Sąjūdžio atstovai: **Algis Regis** iš Chicago ir **Antanas Skirius** iš Los Angeles.

Kun. Lado Budrecko sesuo **Jadzė Mantvydienė**, keliais atvejais daug iškentėjusi ir galutinai išsekus jos sveikatai, mirė Vilniuje lapkričio 21. Lietuvoje liko dvi liūdinčios dukros su šeimomis, broliavaikis su šeima ir brolienė su šeima. Kun. Budreckas prašo draugus kunigus ir asmenis, pažinusius jo seserį Jadžę, pasimelsti už jos vėlę.

Už a.a. **dr. Izidorijų Alj**, liūdną dviejų metų mirties sukaktį minint, gruodžio 2 ir 7 skirtingose bažnyčiose bus aukojamos mišios. Šeima prašo kolegas, draugus ir artimuosius prisiminti velionį savo maldose.

Vytautas Radzivas lapkričio 20, antradienį, lankėsi Darbininko redakcijoje ir papasakojo apie lietuvių gyvenimą Perth, Australijoje. Vytautas Radzivas, uoliai veikęs New Yorko lietuviškose organizacijose, į Australiją išsikėlė prieš puse metų ir apsigyveno Perth mieste, kur gyvena jo žmonos tėvai ir kiti giminės. Jo žmona Birutė turi ten šokių mokyklą ir pati dar šoka viename klube. V. Radzivas buvo atvykęs aplankyti savo motinos Apolonijos Radzivanienės, kuri gyvena Richmond Hill, N.Y. Jis ten dirba miesto transporto įstaigoje, tai ir čia atvykęs lankė New Yorko miesto transporto ir susisiekimo įstaigas, norėdamas susipažinti su šia sistema. Į Australiją išskrido lapkričio 23, penktadienį.

Elena Baltrušaitienė iš Chicago buvo atvykusi pasisvečiuoti ir aplankyti savo draugų. Buvo sustojęs pas savo draugę **Filomeną Ignaitienę**. Jos palydėta, lapkričio 21 apsilankė ir Darbininko redakcijoje ir Darbininko laikraščiu paremti paliko 25 dol. auką. Už auką Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja. **Elena-Lionė Baltrušaitienė** su savo vyru muziku **Vladu Baltrušaičiu** kadaise gyveno New Yorke, ir **Vladas Baltrušaitis** buvo Apreiškimo parapijos vargonininkas, taip pat jis suorganizavo Perkūno vyrų chorą ir jam vadovavo iki savo išsikėlimo į Chicago. **Vl. Baltrušaitis** mirė Chicagoje 1977 liepos 27.

Tryptinis, New Yorko tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas **Jadvygos Matulaitienės**, lapkričio 13 dalyvavo kariuomenės atkūrimo minėjime, o gruodžio 8 dalyvauja Liet. Kat. Kultūros draugijos rengiamame koncerte.

Darbininko spaudos kioske dabar yra gyvas judėjimas, daug praeima kalėdinių atvirukų, marškinių ir kitų dovanų.

Gražios lietuviškos pirštines, kurios bus išstatytos mezgimo parodoje gruodžio 1 - 2 Kultūros židinyje. Bus daug gražių kalėdinių dovanų — audinių, kilimų, gintaro, juostų, taip pat lietuviško sūrio, duonos, keptų grybų ir pyragų (Žiūr. skelbimą).

Solistė Gina Čapkauskienė, čia koncertavusi lapkričio 18 Kultūros židinyje, buvo sustojusi pas savo gimnazijos draugę **Živilę Juriene**. Į Montrealį išskrido lapkričio 19, pirmadienį. Ilgiau pasilikti negalėjo, nes tą pačią savaitę turėjo keliauti su koncertu į Torontą.

L. Jurkūnas, Woodhaven, N.Y., jau eilę metų atsiųgindamas už metinę Darbininko prenumeratą, atsiunčia 50 dol. spaudai paremti. Ačiū uoliam spaudos rėmėjui.

13-oji metinė WBAI radijo stoties prieškalėdinė rankdarbių mugė vyks gruodžio 6 - 9, 13-16 ir 20 - 23 Columbia universiteto Ferris Booth Hall patalpose, 115th St. ir Broadway, Manhattane. Iš daugiau kaip 30 valstijų savo dirbinius išstatys 400 dalyvių. Įėjimo kaina 3 dol. Pelnas skiriamas nekomercinei WBAI radijo programai išlaikyti. Pasiiekiami IRT požeminiu traukiniu Nr. 1 arba M104, M4, M5 autobusais.

Vietoj kalėdinių kortelių siuntinėjimo savo draugus ir pažįstamus galite sveikinti per Darbininką. Pridėdami auką Darbininkui, tuo pačiu stiprinsite ir lietuvišką spaudą.

Vyskupo lazda jau yra padaryta ir greitai bus atgabenta į New Yorką. Ją padarė žinomas meisteris — drožinėtojas **Simas Augaitis**, gyvenęs Water-town, Conn. Lazdą užsakė ir ją rūpinosi specialus komitetas, kuriam pirmininkauja **dr. A. Matulaitienė**. Dabar ieškoma progos, kada geriausia bus įteikti lazda naujam vyskupui **Pauliui Baltakiui**, OFM.

PADEKA

Lietuvių Fondo baltiaus rengimo proga dėkojame Giedrei Stankūnienei, kuri yra ir Lietuvos Fondo vajeus komiteto narė. Atsiprašome už jos pavardės praleidimą bendroje padėkoje. (Vajeus komitetas).

LIETUVIAI NUMIZMATAI

Tarptautinė numizmatų konvencija vyksta lapkričio 30 - gruodžio 2 Sheraton Central viešbuty, 7 Ave., tarp 52 ir 53 gatvių New Yorke. Tos konvencijos metu Lietuvos numizmatikų draugija šaukia savo narių susirinkimą gruodžio 1, šeštadienį, 10:30 v.r.

Pagrindinis paskaitininkas šiame susirinkime bus **Ričardas Giedroyce**, vienas iš tarptautinio skyriaus numizmatų laikraščio **Coin World** redaktorių. Jo paskaitos tema — "Barter and Early Coinage of Lithuania". Čia bus nagrinėjama Baltijos prekybos keliai, gintaras, ankstyvosios monetos ir priimtyvūs pinigai.

Lietuvių numizmatų draugija didžiuojasi, turėdama paskaitininką **Ričardą Giedroyce**, kuris yra garbingos Giedraičių giminės palikuonis.

Nariai ir nenariai iš New Yorko, New Jersey ir Naujosios Anglijos apylinkių kviečiami dalyvauti. Kas turėtų Lietuvos pinigų, monetų ar popierinių, galės pasikeisti, parduoti ar pirkti.

Moderatorius šiame lietuvių susirinkime bus **Vincas Alionis**, kuris aktyviai dalyvauja amerikiečių draugijose ir konvencijose, visur pažymėdamas, kad jis lietuvis. Jis yra gerai žinomas amerikiečių tarpe.

PADEKA

Už pagalbą, rengiant solistės **Ginos Čapkauskienės** ir pianisto **William Smiddy** koncertą, nuoširdžiai dėkojame New Yorko pranciškonų vienuolyno viršininkui **Tėv. Leonardui Andriekui**, **Živilėi Jurienei** ir **Pauliui Jurkui**.

LMK Federacijos
 New Yorko klubas

Solistė **Marytė Bizinkauskaitė** dainuoja New Havene, Conn., Šv. Kazimiero parapijos salėje gruodžio 1. Koncertą rengia LMK Federacijos New Haveno klubas.

Dainininkė Marytė Bizinkauskaitė s.m. lapkričio 18 d. Curtis Institute statomoje Puccini operoje "Sour Angelica" atliko titulinę rolę. Šiame institute tobulinasi ir ruošiasi savo profesinei karjerai rinktiniai studentai — stipendininkai, jau baigę savo srityse aukštąsias mokyklas. Connecticuto lietuviai ir jų kaimynai turės progos pasiklausyti šios jaunos talentingos dainininkės LMKF New Haveno klubo ruošiamame koncerte. Koncertas įvyks gruodžio 1, šeštadienį, 6 v.v. Šv. Kazimiero parapijos salėje, 339 Green St., New Havene. Visuomenė kviečiama atsilankyti.

Darbininko kalendorius 1985 metams išsiuntinėtas visiem skaitytojams lapkričio 20. Kas norėtų įsigyti daugiau egzempliorių, prašomi atsiųsti po 3 dol. išlaidom padengti. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Government jobs. \$16,559-50,553/year. Now Hiring. Your Area. Call 805 687-6000. Ext. R-4505.

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO SKYRIUS NEW YORKE GRUODŽIO 1-2 KULTŪROS ŽIDINY BROOKLYNE RENGIA

MEZGIMO PARODĄ IR PRIEŠKALĖDINĮ TŪRGŲ

Dalyvauja GARSIOS MEZGĖJOS:

- S. KAČINSKIENĖ iš Floridos
- M. RAUGIENĖ iš New Jersey
- B. KIDOLIENĖ iš New Yorko
- I. ALKSNINIENĖ iš New Yorko
- J. KREGŽDIENĖ iš New Yorko

Prie stalų bus parduodama:

raštuotos pirštines, kilimai, audiniai, juostos, gintaras, sūris, duona, kepti grybai, pyragai ir kt.

Bus galima nusipirkti kavos, užkandžių ir pyragų. Bus rodomos vaizdajuostės — video

Atidarymas 7 v.v.

Lankyti galima šeštadienį nuo 12 v. iki 9 v.v. sekmadienį nuo 12 val. iki 3 val. popiet įsigykite lietuviškų kalėdinių dovanų. Laukiame visų!

Įėjimo auka — 3 dol.

LIET. TAUTODAILĖS INSTITUTO SKYRIUS
 NEW YORKE

KĄ DARO OSI?

- Office of Special Investigations (OSI) kelia bylas prieš lietuvius, latvius, estus ir kitus rytų europiečius. Jomis yra atimama Amerikos pilietybė ir siekiama mūsų tautiečius deportuoti į Sovietų Sąjungą.
- OSI teismuose pristato apmokėtus ekspertus, kurie nuspalvina visą lietuvių tautą nacių kolaborantais.
- OSI naudojami KGB paruoštais "liudininkais" ir "dokumentais".
- OSI nori deportuoti mūsų tautiečius į Sovietų Sąjungą.

KĄ DARO ADP?

- Americans for Due Process (ADP) seka teismus, visur ir visuomet pasisakydami už Amerikos piliiečių ir mūsų tautiečių teises. ADP palaiko ryšius su visom rytų europiečių organizacijom.
- ADP renka tikslią, objektyvią informaciją ir medžiagą, liečiančią antrojo pasaulinio karo okupacijos sąlygas ir ją pristato gynybai.
- ADP analizuoja šią medžiagą ir teigia, kad KGB neturėtų rasti vietos Amerikos teisinėje sistemoje.
- ADP stipriai protestuoja prieš bet kokią deportaciją į Sovietų Sąjungą.

KĄ JŪS GALITE DARYTI?

Americans for Due Process darbu skleidžiant tikslią informaciją apie OSI darbus, metodus ir siekius, reikia lėšų. Kiekviena auka, didelė ar maža padės mums efektingiau apginti savo tautiečius ir savo istoriją.

Noriu prisidėti savo auka. Pridėdu \$.....

Pavardė, vardas

Adresas

Noriu, kad auka būtų anoniminė.

Aukas siųsti adresu: Americans for Due Process, P.O. Box 85, Woodhaven, N.Y. 11421

DIDYSIS 1985 METŲ SUTIKIMAS

Kultūros židinyje New Yorke!

Rengia liaudies ir estradinės

muzikos vienetas

JINAI IR TRYS GINTARAI

PROGRAMOJE:

Skanus maistas (su garuojančia sriuba)

Kilnūs gėrimai

Šampanas

Lietuviškas midus

Puošni salė

Ir, žinoma, linksma nuotaika

Šokiam groja JINAI IR TRYS GINTARAI

Puotos pradžia 9:30 v.v. iki

Kaina asmeniui 25 dol., porai — 45 dol.

Stalus ir vietas užsakyti iš anksto iki

gruodžio 27 pas:

Romą Kežį — dienos metu — 718 769-3300

S. Karmaziną dieną ir vakare — 718 441-1252

J. Naką — dienos metu 516 549-5441, vakare — 516 795-7930

Kalėdinių kortelių tautiškaus bei religiniais motyvais, lietuviškais įrašais, galima gauti Darbininko administracijoje. 10 kortelių su persiuntimu 6 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Give Christmas to our Indian children and elderly. Prayers, donations needed. Father Mc Neill, St. Bonaventure Indian Missions, Thoreau, New Mexico 87323.

Parduodamas dviejų miegamųjų butas — vieno aukšto kondominium. Semonole, Fla. Gerame stovyje, su baldais, prie krautuvių, bankų. Patogu ir ramu gyventi senesnio amžiaus žmonėm. Tel. 813 360-3553.

PRANEŠIMAS. Lietuvių Enciklopedijos leidykloje galima dar gauti pilnų komplektų Lietuvos Enciklopedijos, 36 tt., kaina \$366.00, Encyklopedia Lituanica, 6 tt., — \$125.00, V. Krėvės Raštų, 6 tt. — \$32.60. Užsisakykite šiandien. Leidyklos adresas: J. Kapočius Co., P.O. Box 95, South Boston, MA 02127; telef. vakarais: (617) 282-2759.